

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Barbara HOČEVAR

**MNENJA DIPLOMANTOV O ŠTUDIJSKIH PROGRAMIH
ZOOTEHNIKE**

DIPLOMSKO DELO
Univerzitetni študij

**THE OPINIONS OF GRADUATES ON THE UNDERGRADUATE
STUDY PROGRAMS AT THE ZOOTECHNICAL DEPARTMENT**

GRADUATION THESIS
University studies

Ljubljana, 2006

Diplomsko delo je zaključek Univerzitetnega študija kmetijstvo – zootehnika. Opravljeno je bilo na Oddelku za zootehniko.

Komisija za dodiplomski študij Oddelka za zootehniko je za mentorja diplomskega dela imenovala prof. dr. Simona Horvata in za somentorja doc. dr. Luka Juvančiča.

Recenzent: prof. dr. Emil Erjavec

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik: prof. dr. Jurij POHAR
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: prof. dr. Simon HORVAT
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: doc. dr. Luka JUVANČIČ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Datum zagovora: 31. 3. 2006

Naloga je rezultat lastnega raziskovalnega dela.

Barbara Hočevar

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD Dn
DK UDK 378(043.2)=863
KG visoko šolstvo/izobraževanje/študijski programi/prenova/diplomanti/ankete/
zootehnika/Slovenija
KK AGRIS A01
AV HOČEVAR, Barbara
SA HORVAT, Simon (mentor)/JUVANČIČ, Luka (somentor)
KZ SI – 1230 Domžale, Groblje 3
ZA Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko
LI 2006
IN MNENJA DIPLOMANTOV O ŠTUDIJSKIH PROGRAMIH ZOOTEHNIKE
TD Diplomsko delo (univerzitetni študij)
OP X, 54 str., 6 pregl., 10 sl., 35 pril., 22 vir.
IJ sl
JI sl/en
AI Diplomaska naloga analizira mnenja diplomantov o študijskih programih zootehnike in s tem prispeva k javni razpravi o kakovosti dosedanjih študijskih programov in o njihovi načrtovani prenovi po bolonjskih načelih. V ta namen je bila pripravljena anketa za diplomante, v kateri so ocenjevali različne vidike strukture študijskih programov ter koristnost pridobljenega znanja z vidika kompetenc in zaposlitvenih možnosti. V pošto anketno so bili vključeni diplomanti, ki so med leti 1962 in 2005 zaključili enega od dodiplomskih študijev na Oddelku za zootehniko (višješolskega, visokošolsko strokovnega in univerzitetnega). Od poslanih 795 smo prejeli 299 (37,6 %) anket. Najpogostejši motiv za vpis na določen program je bil ljubezen do živali. Večina diplomantov dela v panogah, ki se vsaj posredno nanašajo na področje študija. Zlasti mlajši diplomanti visokošolskega strokovnega študija se soočajo s težavo zaposlovanja ne samo po posameznih regijah, ampak po celotni Sloveniji. Kariernih razlik med diplomanti univerzitetnega in visokošolskega študija ni. Za poimenovanje študija, ki bi najbolj pritegnilo bodoče študente, so izbrali 'znanost o živalih', čeprav večini osebno ostaja bolj všeč poimenovanje 'kmetijstvo – zootehnika'. Diplomanti priporočajo več 'elektronsko' podprtega poučevanja, terenskih vaj, delovne prakse in več sprotnega preverjanja znanja. Anketirancem, katerim se je zdel absolventskega staž predolg kot vzroke navajajo preobsežno diplomsko ter prevelik ostanek študijskih obveznosti iz prejšnjih let. Študij ni zadovoljil potreb anketirancev po splošnih kompetencah glede sodelovanja v timskem delu in komuniciranja, samoocenjevanja in samostojnega odločanja, med specifičnimi kompetencami pa so izpostavljena področja ekonomike in politike, varstva okolja, razumevanja zakonodaje na področju zootehnike, sposobnosti organizacije dela ter sporazumevanja s kmetijskimi strokovnjaki in proizvajalci.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN Dn
DC UDC 378(043.2)=863
CX higher education/programmes/reforms/graduates/questionnaires/zootechnics/
Slovenia
CC AGRIS A01
AU HOČEVAR, Barbara
AA HORVAT, Simon (supervisor)/JUVANČIČ, Luka (co-supervisor)
PP SI – 1230 Domžale, Groblje 3
PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Zootechnical Department
PY 2006
TI THE OPINION OF GRADUATES ON STUDY PROGRAMS OF ZOOTECHNICS
DT Graduation thesis (Univesity studies)
NO X, 54 p., 6 tab., 10 fig., 35 ann., 22 ref.
LA sl
AL sl/en
AB The thesis is an analysis of the graduates' opinions about the undergraduate study programmes at the Zootechnical Department. It contributes to the discussion and assessment of the present programmes as well as gives some guidelines for the planned programme reforms according to the Bologna principles. A questionnaire was prepared to examine different views on the syllabus' structure, the usefulness of the acquired knowledge about the general and specific competences that students gained during the studies and as well as to learn about their employment status. The survey included all graduates who finished one of the undergraduate study programmes at the Zootechnical Department from 1962 to 2005 (2-year or 3-year professional degrees or the 4 year honours degree). We received 299 polls (37.6 %) out of 795. The most frequent reason for enrolment was »affection for animals«. The majority of graduates work in the fields which are at least indirectly connected to their studies. The younger graduates (in particular from the 3-year professional degree programme), face the unemployment problem not only in some regions, but throughout Slovenia. There are no career differences between the graduates from different programmes. Regarding the naming of the future study programme most of them chose the name 'Animal Science' as the most attractive option although personally the majority still preferred 'Agriculture-zootechnics'. The graduates recommended changes in the teaching methods – they suggested more e-learning and problem-based learning as well as more field work and laboratory practicals. The grading system should not be entirely based on the final exam but should be partitioned into several mid-terms as well the final exam. Those who mentioned that their final year was too long stated that their thesis was too extensive in addition to remaining study obligations from previous years. The studies did not meet their expectations in some general competences such as the areas of communication skills, team work, self – assessment and decision making abilities. In specific competences the areas of agro-economics and politics, the protection of environment, the understanding of legislation in the field of zootechnics as well as the lack of skills to work with the farming experts and producers were exposed.

KAZALO VSEBINE

	str.
Ključna dokumentacijska informacija (KDI)	III
Key words documentation (KWD)	IV
Kazalo vsebine	V
Kazalo preglednic	VI
Kazalo slik	VII
Kazalo prilog	VIII
1 UVOD	1
2 PREGLED OBJAV	4
2.1 BOLONJSKA DEKLARACIJA	4
2.1.1 Izhodišča in mejniki	4
2.1.2 Bolonjski proces v Sloveniji	7
2.2 OCENJEVANJE ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV S STRANI ŠTUDENTOV IN DIPLOMANTOV	9
2.2.1 Motivi za ocenjevanje in evalvacijo študijskih programov	9
2.2.2 Ankete na drugih fakultetah UL	10
2.2.3 Ankete na Biotehniški fakulteti	11
2.2.4 Sestavljanje ankete	12
3 MATERIAL IN METODE	15
3.1 SESTAVA IN IZVEDBA ANKETE	15
3.2 ANALIZA ANKETE S PROGRAMOM SPSS	18
4 REZULTATI	20
4.1 SPLOŠNO	20
4.2 MOTIV	20
4.3 ZAPOSLOITEV	22
4.4 POIMENOVANJE ŠTUDIJA	28
4.5 STRUKTURA ŠTUDIJA IN METOD POUČEVANJA TER OCENJEVANJA	29
4.6 OSVOJENA ZNANJA	33
4.7 MNENJE DIPLOMANTOV O POTREBAH PO STROKOVNIH ZNANJIH, VSEBINAH ALI STROKOVNIH VEŠČINAH	39
4.8 DRUGE PRIPOMBE IN PREDLOGI	39
5 RAZPRAVA IN SKLEPI	43
6 POVZETEK	51
7 VIRI	52
ZAHVALA	
PRILOGE	

KAZALO PREGLEDNIC

	str.
Preglednica 1: Število in odstotek odgovorov pri vprašanju o motivu za vpis študija	21
Preglednica 2: Število odgovorov in njihov odstotek na vprašanje o trenutnem zaposlitvenem statusu	22
Preglednica 3: Število in odstotek odgovorov pri vprašanju o področju dela diplomantov	23
Preglednica 4: Število in odstotek odgovorov pri vprašanju o statusu ustanove, kjer so diplomanti zaposleni	24
Preglednica 5: Število odgovorov in njihov odstotek pri vprašanju o dejavnikih, ki so vplivali na zaposlitev	28
Preglednica 6: Modus in standardna deviacija pri splošnih in specifičnih kompetencah, osvojenih med študijem oziroma potrebovanih na delovnem mestu	35

KAZALO SLIK

	str.
Slika 1: Odstotek odgovorov pri vprašanju o težavah pri iskanju dela	26
Slika 2: Odstotek odgovorov za poimenovanje študija	29
Slika 3: Odstotek odgovorov pri oceni za metode poučevanja	30
Slika 4: Odstotek odgovorov pri priporočilih za metode ocenjevanja	30
Slika 5: Odstotek odgovorov pri oceni za metode poučevanja	31
Slika 6: Odstotek odgovorov pri priporočilih za metode poučevanja	32
Slika 7: Število odgovorov na vprašanje o dolžini absolventskega staža	33
Slika 8: Odstotek ocen za sposobnosti za posamezne splošne kompetence, pridobljene tekom študija ter pri potrebi pri delu	36
Slika 9: Odstotek ocen za osvojena znanja iz specifičnih kompetenc, pridobljenih tekom študija ter pri potrebi pri delu	38
Slika 10: Odstotek ocen za specifične kompetence, pridobljene med študijem in pri potrebi pri delu	38

KAZALO PRILOG

Priloga A:	Anketni obrazec
Priloga B:	Dopis
Priloga C:	Frekvenca odgovorov o prevladujočem motivu za vpis študija glede na študijsko usmeritev anketiranca
Priloga D:	Frekvenca odgovorov o prevladujočem motivu za vpis študija glede na spol anketiranca
Priloga E:	Frekvenca odgovorov o trenutnem zaposlitvenem statusu glede na študijsko usmeritev anketiranca
Priloga F:	Frekvenca odgovorov o področju dela glede na študijsko usmeritev anketiranca
Priloga G:	Frekvenca odgovorov o področju dela glede na spol anketiranca
Priloga H:	Frekvenca odgovorov o statusu ustanove glede na študijsko usmeritev anketiranca
Priloga I:	Frekvenca odgovorov o statusu ustanove glede na spol anketiranca
Priloga J:	Frekvenca odgovorov o povezanosti dela s pridobljeno izobrazbo glede na študijsko usmeritev anketiranca
Priloga K:	Frekvenca odgovorov o povezanosti dela s pridobljeno izobrazbo glede na študijsko usmeritev anketiranca ob odgovoru 'ni neposredno povezano'
Priloga L:	Frekvenca odgovorov o težavah pri iskanju dela glede na študijsko usmeritev anketiranca
Priloga M:	Frekvenca odgovorov o težavah pri iskanju dela glede na spol anketiranca
Priloga N:	Frekvenca odgovorov o dejavnikih, ki so najbolj vplivali na to, da je anketiranec dobil zaposlitev oz. delo glede na spol anketiranca
Priloga O:	Frekvenca odgovorov o poimenovanju študija (in iz njega pridobljen akademski naziv), ki se je anketirancem zdelo najprimernejše in za katero poimenovanje študija menijo, da bi pritegnilo največ bodočih študentov

- Priloga P: Frekvenca odgovorov o mnenju o metodah poučevanja med anketirančevim študijem in kakšna so njegova priporočila za prihodnje
- Priloga Q: Frekvenca odgovorov o mnenju o metodah poučevanja med anketirančevim študijem in kakšna so njegova priporočila za prihodnje glede na študijsko usmeritev anketiranca
- Priloga R: Frekvenca odgovorov o mnenju o metodah ocenjevanja med anketirančevim študijem in kakšna so njegova priporočila za prihodnje glede na študijsko usmeritev anketiranca
- Priloga S: Frekvenca odgovorov o dolžini absolventskega staža glede na študijsko usmeritev anketiranca
- Priloga T: Frekvenca odgovorov o vzrokih za predolg absolventski staž glede na študijsko usmeritev anketiranca
- Priloga U: Frekvenca odgovorov o vzrokih za predolg absolventski staž
- Priloga V: a odgovorov o oceni, v kakšni meri so anketiranci osvojili splošne kompetence med študijem glede na študijsko usmeritev anketiranca
- Priloga W: Frekvenca odgovorov o oceni, v kakšni meri anketiranci splošne kompetence potrebujejo na delovnem mestu glede na študijsko usmeritev anketiranca
- Priloga X: Frekvenca odgovorov o oceni, v kakšni meri so anketiranci osvojili specifične kompetence med študijem glede na študijsko usmeritev anketiranca
- Priloga Y: Frekvenca odgovorov o oceni, v kakšni meri anketiranci potrebujejo specifične kompetence potrebujejo na delovnem mestu glede na študijsko usmeritev anketiranca
- Priloga Z: Frekvenca odgovorov o oceni, v kakšni meri so anketiranci osvojili splošne in specifične kompetence med študijem
- Priloga AA: Frekvenca odgovorov o oceni, v kakšni meri anketiranci splošne in specifične kompetence potrebujejo na delovnem mestu
- Priloga AB: Modus in standardna deviacija odgovorov o osvojitvi splošnih in specifičnih kompetenc med študijem in o njihovi potrebnosti na delovnem mestu

- Priloga AC: Frekvenca odgovorov o povezanosti zaposlitve s pridobljeno izobrazbo glede na zaposlitveni status anketirancev
- Priloga AD: Frekvenca odgovorov o povezanosti zaposlitve s pridobljeno izobrazbo glede na področje dela
- Priloga AE: Frekvenca odgovorov o trenutnem zaposlitvenem statusu glede na težave pri iskanju dela
- Priloga AF: Frekvenca odgovorov o področju dela glede na težave pri iskanju dela
- Priloga AG: Frekvenca odgovorov o področju dela glede na dejavnike, ki so najbolj vplivali na pridobitev zaposlitve oz. dela
- Priloga AH: Frekvenca odgovorov, ki so najbolj vplivali na pridobitev zaposlitve oz. dela glede na trenutni zaposlitveni status

1 UVOD

V skladu z določili bolonjske deklaracije je potrebno tudi na Oddelku za zootehniko Biotehniške fakultete v Ljubljani prenoviti in posodobiti programe. Prenova študijev naj bi prinesla večjo primerljivost programov različnih evropskih fakultet med seboj ter večjo prehodnost študentov iz ene fakultete na drugo. Študenti bi se lahko s temi multidisciplinarnimi programi lažje prilagajali potrebam na trgu dela.

Tudi Oddelek za zootehniko je v fazi prenove študijskih programov. V ta namen je bila v okviru samoevalvacije na Biotehniški fakulteti že sestavljena kratka anketa o zaposljivosti diplomantov. Njena največja pomanjkljivost je, da je zajela le diplomante, ki so diplomirali v letu 2003. Tudi drugače je bila anketa prekratka in premalo poglobljena, da bi lahko pomagala pri prenovi programov. Mnenja diplomantov so pomembna zaradi neposrednih informacij o študijskem programu. V anketah lahko izrazijo svoje mnenje, katero znanje ali veščino bi na delovnem mestu še potrebovali, za katere mislijo, da jih je bilo tekom študija preveč ali pa so se ponavljala pri več predmetih. Študenti se med študijem pogosto pritožujejo nad vsebinami in izvedbo programov. Tako se postavlja vprašanje, če se to dejstvo, ko dobijo zaposlitev, kaj spremeni. Obenem anketa lahko daje splošno oceno tudi o metodah poučevanja, ocenjevanja ter strukturi programa.

Kakor večina ostalih fakultet tudi Biotehniška fakulteta preverja kakovost in ustreznost študijskih programov. V ta namen večinoma uporabljajo ankete, ki so pogosto namenjene le ocenjevanju profesorjev in asistentov. Pogosto so te ankete kratke, vsako leto enake in se ne prilagajajo spremembam med letom. Zato so po nekaterih fakultetah pred začetkom reform izvedli ankete, v katerih so predvsem diplomante prosili za mnenje o študijskem programu. To je bil tudi povod za nastanek te diplomske naloge.

Glavni cilji moje diplomske naloge so bili pridobiti povratne informacije od diplomantov med leti 1962 in 2005, da bi tako lahko bolje evalvirali tekoče študijske programe ter pridobili priporočila in smernice za prenovo študijskih programov. Pri tem me je najbolj zanimal njihov zaposlitveni profil, težave pri zaposlovanju ter mnenja o vsebini in izvajanju študija. Prav tako so diplomanti podali oceno o koristnosti pridobljenih znanj in

veščin oziroma kompetenc v praksi. Obenem me je zanimalo tudi, ali je diplomantom poimenovanje študija všeč ali ne ter kakšno mnenje bi po njihovem mnenju pritegnilo kar največ bodočih študentov. Prav tako sem jih spraševala o mnenju glede dolžine absolventskega staža.

Glede na zastavljene cilje smo prilagodili vprašanja v anketi. Zastavili smo si nekaj delovnih hipotez. Predvidevali smo, da bodo mnenja diplomantov o študijskih programih zootehnike različna glede na smer študija in obdobje zaključka študija. Prav tako smo pričakovali razlike v potrebah po strokovnih znanjih in veščinah glede na delovno mesto.

Primerne literature glede anketiranja diplomantov za samoevalvacijo in prenovo je bilo malo. Najprej smo poiskali nekaj podatkov o Bolonjski deklaraciji in se pozanimali, kako so se s to prenovo spopadli na ministrstvih v Sloveniji. Pobrskali smo po redkih anketah, ki so jih sestavili po drugih fakultetah na to temo ter kaj je bilo narejenega na Biotehniški fakulteti. Obenem smo pregledali, kako čim bolje sestaviti dobro anketo, ki bo prinesla kar največ informacij, da bo učinkovita za obdelavo in ne bo odbijajoča za anketirance.

Odziv na anketo je bil odličen, saj je odgovorilo kar 37,6 % poslanih anket. Diplomanti so se v večji meri odločali za ta študij zaradi ljubezni do živali. Pri vprašanjih o zaposlitvi sem dobila naslednje rezultate. Več kot polovica diplomantov je zaposlena za nedoločen čas, večina diplomantov pa je zaposlena v panogah, ki se vsaj posredno nanašajo na področje študija. Tretjina diplomantov dela v javnih ustanovah na področju izobraževanja, raziskovalnega in svetovalnega dela. Diplomanti so mnenja, da je v Sloveniji premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu, kar je tudi največja težava pri pridobivanju zaposlitve. Ko sem jih povprašala po poimenovanju študija, je za poimenovanje študija, ki bi pritegnilo največ bodočih študentov prevladal naziv znanost o živalih, diplomantom pa se osebno zdi sedanje poimenovanje bolj primerno. Pri metodah poučevanja so diplomanti priporočili več problemskega učenja, elektronskega poučevanja in terenskih vaj ter delovne prakse, pri metodah ocenjevanja pa predvsem več sprotnega preverjanja znanja. Diplomanti so izrazili tudi svoje mnenje o sposobnosti za posamezne splošne kompetence. Tako bi pri delu potrebovali več splošne razgledanosti, sposobnosti prenosa znanja v prakso, sposobnosti za pridobivanje podatkov, sposobnosti komuniciranja, sposobnosti

strokovnega svetovanja drugim, samostojnega odločanja, kritičen presoje ter strokovnega pisnega izražanja. Pri specifičnih kompetencah jim pri delu primanjkuje znanj iz ekonomike in politike ter obvladovanje informacijskih tehnologij. Tudi boljše razumevanje zakonodaje bi jim na delovnem mestu prišlo prav.

2 PREGLED OBJAV

2.1 BOLONJSKA DEKLARACIJA

2.1.1 Izhodišča in mejniki

Ministri, pristojni za šolstvo v Nemčiji, Franciji, Italiji in Združenem kraljestvu, so leta 1998 v Sorboni v Franciji podpisali skupno deklaracijo o harmonizaciji evropskega visokošolskega sistema. Ugotovili so, da v evropskem prostoru nastaja nov sistem, kjer bi bilo potrebno sprejeti dve glavni študijski obdobji, dodiplomsko in podiplomsko, kot podlago za mednarodno primerljivost in enakovrednost. Velik del izvirnosti in fleksibilnosti v tem sistemu bo mogoče uresničiti z uporabo kreditov, kar pomeni, da bodo vse aktivnosti študentov vrednotene in upoštevane na različnih fakultetah na podoben način z enotnimi standardi glede obsega študija. Dodiplomski študenti morajo imeti dostop do raznovrstnih programov, možnost za multidisciplinarni študij, razvoj jezikovnih izurjenosti ter zmožnosti za uporabo novih informacijskih tehnologij. V podiplomskem študijskem obdobju bi bila možnost za izbiro med krajšimi magistrskimi in daljšimi doktorski stopnjami. Na obeh podiplomskih stopnjah bi bil poudarek namenjen raziskovanju in avtonomnemu delu. Prav tako bi študente spodbujali, da preživijo vsaj en semester na univerzah zunaj svoje domovine. Države podpisnice so se obvezale k spodbujanju skupnih okvirna priporočil, s katerimi bi izboljšali zunanje priznavanje ter mobilnost in tudi zaposljivost študentov (Zgaga, 2005a). Oblikovanje evropskega visokošolskega prostora je s tem dokumentom opredeljeno kot glavna pot, ki vodi k uveljavitvi mobilnosti in zaposlovanja državljanov.

Leta 1999 so v Italiji v Bologni ministri iz 29 držav, pristojni za visoko šolstvo, podpisali Bolonjsko deklaracijo. Potrdili so tudi dogovor o pomembnih skupnih ciljih za razvoj in povezovanje evropskega visokošolskega prostora. Evropski visokošolski zavodi so posvetili več pozornosti predvsem povečevanju mednarodne konkurenčnosti evropskih sistemov visokega šolstva (Zgaga, 2005b).

Besedilo Bolonjske deklaracije izpostavlja naslednje cilje uvajanja skupnega visokošolskega prostora (Zgaga, 2005b):

1. sprejem sistema zlahka prepoznavnih in primerljivih stopenj študija;
2. sprejem sistema študija, ki je utemeljen na dveh glavnih študijskih obdobjih (dodiplomskem in podiplomskem);
3. vzpostavitev kreditnega sistema za ovrednotenje opravljenih študijskih obveznosti kot ustreznega sredstva za spodbujanje čim širše mobilnosti študentov;
4. pospeševanje mobilnosti z odpravljanjem meddržavnih ovir;
5. pospeševanje evropskega sodelovanja pri zagotavljanju kakovosti, tako da se razvijajo primerljiva merila ocenjevanja in metodologije poučevanja;
6. pospeševanje potrebnih evropskih razsežnosti v visokem šolstvu, še zlasti v zvezi s kurikularnim razvojem, sodelovanjem med ustanovami, načrtovanjem mobilnosti ter integriranimi programi študija, usposabljanja in raziskovanja (Zgaga, 2005b).

Na prvi nadaljnji konferenci, ki je bila v Pragi na Češkem leta 2001, so se države strinjale s povečanjem števila ciljev in ponovno potrdili svojo zavezanost temu, da do leta 2010 vzpostavijo Evropski visokošolski prostor. Obenem so podprle zamisel, da je treba visoko šolstvo šteti za javno dobrino. Sprejele so sistem lahko prepoznavnih in primerljivih stopenj, sistem z dvema glavnima študijskima obdobjema, uvedli so sistem kreditnih točk, poudarili so pospeševanje mobilnosti ter evropskega sodelovanja pri zagotavljanju kakovosti in spodbujanje evropskih razsežnosti v visokem šolstvu. Nadalje so ministri sodelujočih držav poudarili, da je vseživljensko učenje bistveni element evropskega visokošolskega sistema (Zgaga, 2005c).

Leta 2003 so se ministri zopet srečali, tokrat v Berlinu v Nemčiji, da bi pregledali doseženi napredek ter določili prednostne naloge in nove cilje za prihodnja leta, z namenom, da pospešijo uresničevanje evropskega visokošolskega prostora. Dogovorili so se o naslednjih temah, načelih in nalogah: ponovno so potrdili pomembnost socialne razsežnosti bolonjskega procesa. Države podpisnice so pozvali k nadaljnjim dejavnostim ter tesnejšemu sodelovanju v kontekstu bolonjskega procesa. Sklenili so, da bo v posameznih državah potrebno zagotoviti tesnejše vezi med visokoškolskimi in raziskovalnimi sistemi. Eden pomembnih ciljev, ki so ga izpostavili je, da se ohrani evropsko kulturno bogastvo in

jezikovna različnost, ki temelji na dediščini raznovrstnih tradicij. Ministri so zopet poudarili, da bodo z vsemi razpoložljivimi sredstvi naredili visoko šolstvo enako dostopno vsem na podlagi njihove sposobnosti. Obenem so ugotovili, da ima Evropski prenosni kreditni sistem (ECTS – European Credit Transfer System) pomembno vlogo pri lažšanju študentske mobilnosti in mednarodnem kurikularnem razvoju (Zgaga, 2005d). Ena kreditna točka je vrednotena v obsegu med 25 in 30 urami študentskega dela, od česar se približno polovica časa nanaša na t.i. kontaktne ure, druga polovica pa na študentovo samostojno delo. Točkuje se delo, ki ga študent vloži v opravljanje obveznosti, vključno s seminarji, vajami, samostojnim učenjem, predavanji in pripravo diplomskega dela. Posamezni letnik študijskega programa obsega 60 kreditnih točk, kar pomeni delovno obveznost študenta med 1500 in 1800 urami letno.

Konec maja 2005 so se ministri zbrali v Bergnu v Švici, kjer so po navodilih njihovih državnih ustanov opravili srednjeročni pregled ter opredelili cilje in prioritete za obdobje do leta 2010. Skupina za spremljanje je podala poročilo, v katerem je prikazala bistven napredek na področju sistema stopenj, zagotavljanja kakovosti, priznavanja stopenj in krajših obdobjih študija. Nadaljnji izzivi in prednostna področja so: visoko šolstvo in raziskovanje, kjer bi bilo potrebno več sinergije med raziskovalnimi sektorji ter sektorjem za evropski razvoj; socialna razsežnost, kjer je poudarek na dostopnosti študija vsem študentom; mobilnost, kjer bi bilo potrebno odstraniti ovire pri dodeljevanju viz in delovnih dovoljenj ter povečati privlačnost evropskega visokošolskega prostora ter sodelovanje z drugimi deli sveta (Zgaga, 2005e). Poseben pomen je bil namenjen spremljanju napredka na naslednjih področjih:

1. izvajanje standardov in smernic za zagotavljanje kakovosti
2. izvajanje nacionalnih ogrodijskih kvalifikacij
3. podeljevanje in priznavanje skupnih stopenj, vključno z doktorsko stopnjo
4. ustvarjanje priložnosti za fleksibilne poti učenja v visokem šolstvu, vključno s postopki za priznavanje poprejšnjega učenja.

2.1.2 Bolonjski proces v Sloveniji

Konec maja leta 2005 je Državni zbor RS sprejel novelo Zakona o visokem šolstvu (2003), s čimer je slovensko visoko šolstvo vstopilo v proces oblikovanja 'evropskega visokošolskega prostora', znanega tudi kot Bolonjski proces. Smernice reformiranja evropskih visokošolskih sistemov so zapisane v dokumentih, sprejetih na vrhunskih srečanjih vsaki dve leti, evropski visokošolski prostor pa naj bi zaživel leta 2010, kot je to opisano v prejšnjem poglavju. Poleg Zakona o visokem šolstvu je bilo za uveljavitev bolonjskega procesa potrebno sprejeti še Zakon o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (2004), s katerim se ukinja zastareli postopek nostrifikacije v tujini pridobljenih diplom. Z novim zakonom se celostno ureja priznavanje delov študija in diplom, pridobljenih v tujini. Tuje diplome bodo torej ob ustreznosti priznane in ne več nostrificirane. Za nadaljevanje študija bo še vedno potrebno priznavanje s strani visokošolskega zavoda, na katerega se želi diplomiranec vpisati.

Novosti, ki jih vnaša prilagajanje bolonjskemu procesu, lahko razdelimo v tri večje skupine (Resor za mednarodno sodelovanje ..., 2005):

- Evropsko primerljiv sistem zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu preko evalvacije, akreditacije, predstavništva študentov v visokošolskih zavodih, skupnimi študijskimi programi ter dostopnostjo študija in šolnin
- Strukturo diplomskih stopenj na osnovi dveh glavnih ciklov in doktorsko stopnjo
- Sodoben sistem priznavanja izobraževanja v tujini pridobljenih kvalifikacij.

Evalvacija je pomemben del bolonjskega procesa in je sestavljena iz samoevalvacije in zunanje evalvacije. Samoevalvacijo izvedejo visokošolski zavodi, medtem ko zunanjo evalvacijo opravlja javna agencija za visoko šolstvo. Rektor je odgovoren za spremljanje, zagotavljanje in ugotavljanje kakovosti univerze, medtem ko je dekan članice odgovoren za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti na članici univerze. Pomemben del notranjega nadzora so tudi mnenja diplomantov, ki jih univerze ponavadi pridobivajo z izvajanjem anket. Mnenja diplomantov so pomembna zaradi informacij o posameznem študijskem programu, o profesorjih, ki učijo na tem programu ter nenazadnje o ustreznosti predmetnika ter snovi posameznih predmetov. Ankete, pri katerih si fakulteta izbere diplomante za ciljno skupino, podajo tudi informacije o zaposljivosti. Študijske obveznosti

se bodo po novem točkovale po enotnem kreditnem sistemu, imenovanem ECTS (European Credit Transfer System).

Po novem je visokošolski študij razdeljen na tri diplomske stopnje (Resor za mednarodno sodelovanje ..., 2005):

- 1. diplomsko stopnjo, ki traja tri ali štiri leta (180 ali 240 kreditnih točk) in poteka kot visokošolski strokovni študijski program ali univerzitetni študijski program
- 2. diplomsko stopnjo ali magistrski študij, ki traja eno ali dve leti, tako da skupaj s prvo diplomsko stopnjo na istem strokovnem področju traja pet let oziroma 300 kreditnih točk
- 3. diplomsko stopnjo, ki vsebuje doktorske študijske programe v obsegu 180 kreditnih točk v treh letih.

Za vpis na drugo diplomsko stopnjo (magisterij) je potrebno končati prvo diplomsko stopnjo z ustreznega strokovnega področja. Če strokovno področje prve diplomske stopnje ne ustreza študiju na drugi diplomski stopnji, je v programu slednje lahko predpisanih največ 60 kreditnih točk dodatnih študijskih obveznosti. Dodatne študijske obveznosti je možno opraviti že v okviru izbirnih vsebin na prvi diplomski stopnji ali z izpiti in tečaji pred vpisom na drugo diplomsko stopnjo. Na tretjo diplomsko stopnjo (doktorat) se lahko vpiše, kdor je končal drugo diplomsko stopnjo, programe za poklice urejene z direktivami EU, ki so ovrednoteni s 300 ali več kreditnimi točkami, ali štiriletni program na prvi stopnji in izkazuje posebne dosežke, ki jih je mogoče ovrednotiti s 60 kreditnimi točkami (Resor za mednarodno sodelovanje ..., 2005).

Pomembna novost v slovenskem visokem šolstvu je omogočanje skupnih študijskih programov. To v praksi pomeni, da lahko slovenski visokošolski zavodi med seboj ali z visokošolskimi institucijami v tujini sprejmejo in izvajajo skupne programe. V takšnih primerih navadno študent študira na različnih visokošolskih institucijah v sklopu enega programa in pridobi skupno diplomo, ki praviloma velja v vseh državah sodelujočih visokošolskih institucij (Resor za mednarodno sodelovanje ..., 2005).

Vsi visokošolski programi morajo biti reformirani in ponovno akreditirani. Uvedeni morajo biti najpozneje v študijskem letu 2009/2010. Vpis v prve študijske programe po novem zakonu je možen in se na nekaterih programih že izvaja v študijskem letu 2005/06. Študentje, ki so vpisali programe pred uvedbo novih, se izobražujejo in dokončajo izobraževanje pod pogoji, ki so veljali pred Bolonjsko reformo, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16. V primeru, da študent ponavlja letnik in nima več na razpolago programa, v katerega se je vpisal, nadaljuje in dokonča študij po novih študijskih programih. Pri vpisu v nove dvoletne (120 kreditnih točk) študijske programe na drugi diplomski stopnji, se praviloma priznajo študijske obveznosti v obsegu 60 kreditnih točk tistim, ki so diplomirali po starih dodiplomskih univerzitetnih programih iz istega ali sorodnih strokovnih področij. S končano specializacijo se je možno vpisati na tretjo diplomsko stopnjo le z vidnimi uspehi pri raziskovalnem ali strokovnem delu, ki jih je mogoče ovrednotiti s 60 kreditnimi točkami, ali se zanje določijo dodatne študijske obveznosti v obsegu 60 kreditnih točk. Tistim, ki so magistrirali v starem sistemu, se v doktorskem študiju priznajo študijske obveznosti v obsegu 60 kreditnih točk (Resor za mednarodno sodelovanje ..., 2005).

2.2 OCENJEVANJE ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV S STRANI ŠTUDENTOV IN DIPLOMANTOV

2.2.1 Motivi za ocenjevanje in evalvacijo študijskih programov

Večina fakultet Univerze v Ljubljani preverja kakovost in ustreznost študijskih programov tudi pri svojih študentih in diplomantih. V ta namen večinoma uporabljajo ankete, ki jih izpolnjujejo študenti ob koncu študijskega leta ter diplomanti ob zaključku študija. Te ankete so pogosto namenjene le ocenjevanju profesorjev ter asistentov, ki sodelujejo v izobraževalnem procesu in ne toliko evalvaciji samega študijskega programa. Pogosto so te ankete kratke, vsako leto enake in se ne prilagajajo spremembam, ki se zgodijo med letom. Namen takih anket naj bi bil predvsem ugotoviti, kaj bi bilo potrebno spremeniti in nato rezultate anket tudi upoštevati. Zato so po nekaterih fakultetah pred začetkom reform v skladu z Bolonjskim procesom izvedli ankete, s katerimi so predvsem diplomante prosili za mnenje, kaj bi bilo potrebno spremeniti v študijskem programu. Te ankete so vsebovale poleg evalvacije samega programa tudi podatke o zaposlovanju diplomantov. S tem lahko

fakulteta realno oceni, kako se diplomanti posameznega študija znajdejo na trgu dela in koliko je posamezen študijski program prilagojen potrebam na trgu dela. Tudi evalvacija posameznega profesorja je pogosto pomemben podatek, s katerim lahko fakulteta poveča ali zmanjša privlačnost posameznega študijskega programa za bodoče študente (Analiza kakovosti 2004, 2004).

2.2.2 Ankete na drugih fakultetah UL

V procesu priprav na prenovo študija v skladu z Bolonjskim procesom so nekatere fakultete izvajale tudi ankete med svojimi študenti in diplomanti. Tako so npr. na Fakulteti za elektrotehniko izvedli anketo o kakovosti izobraževanja (Anketa o kakovosti..., 2005). Anketa je bila naravnana predvsem na oceno načina izvajanja predavanj in vaj ter na vsebino izvajanih predmetov. Anketiranci so odgovarjali tudi na vprašanja o seznanjenosti z možnostjo zaposlitve ter primerni opremljenosti prostorov za izvajanje laboratorijskih vaj. Od 30 zastavljenih vprašanj jih je bilo 24 zaprtega tipa, 6 pa odprtega tipa. Prav tako so izvedli anketo o uspešnosti in učinkovitosti izobraževanja, ki je bila naslovljena na podjetja, kjer se zaposlujejo njihovi študenti. V tej anketi je bil večji poudarek na številu praktikantov in diplomantov ter oceni strokovnega znanja le-teh.

Še bolj podrobno anketo so sestavili na Filozofski fakulteti, na Oddelku za slovenistiko (Vprašalnik za diplomante, 2005). Njihova anketa je sestavljena iz dveh delov. V prvem delu so splošni podatki o študiju ter delovnem statusu, v drugem so anketiranci ocenjevali pridobljene kompetence. Ocenjevali so ključne kompetence, kot so sposobnost analize in sinteze, uporabe pridobljenega znanja v praksi, samoocenjevanja, sposobnost organizacije in vodenja, ter ostale splošne kompetence. Podali so tudi mnenje o pridobitvi strokovnih kompetenc tako med študijem, kot tudi potrebo po njih na delovnem mestu. Zadnji del ankete je ocena potrebnih in želenih področij, znanj in kompetenc.

Tudi na Fakulteti za družbene vede so pri predmetu Tržno raziskovanje izvedli anketo o zaposlovanju diplomantov (Zaposlovanje diplomantov, 2005). Pri tej anketi so se osredotočili predvsem na zaposlovanje diplomantov ter skoraj nič na pridobljena znanja med študijem. Zanimalo jih je predvsem, kako hitro so se njihovi diplomanti zaposlili po končanem študiju, v katerem kraju so zaposleni, o uporabnosti pridobljenega znanja ter

potrebi po novih znanjih. Pri predmetu družboslovna informatika so izvedli anketo, ki je temeljila predvsem na zaposlitvi diplomantov (Anketa za diplomante družboslovne informatike, 2003). Spraševali so po razlogih za odločitev za študij tega programa, kakšen je njihov trenutni delovni status, uradni naziv in položaj na delovnem mestu, zadovoljstvo z dohodkom, o možnostih napredovanja ter uporabnosti študijskega znanja.

2.2.3 Ankete na Biotehniški fakulteti

Leta 2004 so na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani izvedli anketo o usposobljenosti diplomantov za delo (Analiza kakovosti 2004, 2004). Anketirani so bili študenti, ki so diplomirali v letu 2003. Anketa je zajemala vprašanja o spolu, trenutnem statusu, času med zagovarjanjem diplome in zaposlitvijo, podjetju zaposlitve, nazivu delovnega mesta in povezavo z delodajalcem v času študija. Anketiranci so bili zaprošeni za oceno ustreznosti pridobljenih znanj glede na sedanje delovno mesto ter morebitne druge pripombe.

Odzivnost na univerzitetnem programu kmetijstva – zootehnike je bila 70 %. Na anketo je odgovorilo 14 diplomantov, od tega sedem žensk in sedem moških. Pri vprašanju, kakšen je njihov trenutni status, so trije anketiranci odgovorili, da so nezaposleni, šest jih je zaposlenih, dva sta podiplomska študenta, trije pa so zaposleni podiplomski študentje. Med zagovorom diplome in zaposlitvijo je minilo največ eno leto. Eden izmed diplomantov je dobil zaposlitev takoj po zagovoru diplome. Podjetja, kjer so diplomanti zaposleni, so različna, največ - trije, so zaposleni na Biotehniški fakulteti. Kot študentje so bili anketiranci povezani z delodajalcem preko študentskega servisa (trije izmed anketirancev). Štirje z delodajalcem niso imeli nikakršne povezave, trije pa so se odločili za odgovor drugo. Ko so anketiranci ocenjevali ustreznost pridobljenih znanj glede na njihovo delovno mesto, so trije izmed njih obkrožili odgovor, da pridobljena znanja zelo ustrezajo delovnemu mestu. Pet jih je menilo, da pridobljena znanja ustrezajo delovnemu mestu, eden, da so pridobljena znanja le delno v povezavi z delovnim mestom, ali da so povsem izven področja delovnega mesta. Dva izmed anketirancev sta menila, da je študij preveč znanstveno naraven in nudi premalo praktičnega znanja. Želela bi si več praktičnih vaj (Analiza kakovosti 2004, 2004).

Na visokošolskem študijskem programu kmetijstva – zootehnike je bila odzivnost 53,85 %. Na anketo je prav tako odgovorilo 14 diplomantov, od tega deset žensk in štirje moški. Sedem izmed anketirancev je nezaposlenih, šest jih je zaposlenih, ena izmed anketirank pa nadaljuje izobraževanje v rednem univerzitetnem programu. Med zagovorom diplome in zaposlitvijo je minilo pet do šestnajsti mesecev. Pet izmed zaposlenih anketirancev z delodajalcem niso imeli nikakršne povezave v času študija. Eden je delal preko študentskega servisa. Pri treh zaposlenih diplomirancih pridobljena znanja ustrezajo delovnemu mestu, pri enem so le delno v povezavi z delovnim mestom, pri dveh pa so pridobljena znanja povsem izven področja delovnega mesta. Pet diplomantov je mnenja, da je težko najti ustrezno zaposlitev. Ena anketiranka je trdila, da s pridobljeno izobrazbo ni možnosti za vpis na podiplomski študij. Študij se eni izmed anketirank zdi premalo poglobljen, ima premalo poudarka na varstvu okolja, ekologiji, agrarni ekonomiji ter na znanjih iz zakonodaje (Analiza kakovosti 2004, 2004).

2.2.4 Sestavljanje ankete

Pri odločanju glede obsega in strukture anketnega obrazca izhajamo iz zastavljenih raziskovalnih ciljev. Ob sestavljanju vprašanj moramo vedeti, kakšne odgovore lahko pričakujemo in kaj želimo z anketo pravzaprav ugotoviti. Ob nepravilni sestavi se nam lahko zgodi, da že ob samem izvajanju ugotovimo, da smo anketo napačno zastavili in bomo zelo težko vrednotili rezultate. Drug problem lahko nastane, ker smo anketo sestavili preobsežno in imamo zato premajhen odziv anketirancev ob odgovarjanju na obširna vprašanja. Pri postavljanju vprašanj v anketi moramo biti pozorni na to, kako vprašanje zastavimo, da ne bi prišlo do napačnega razumevanja ali interpretacije vprašanja. Paziti moramo tudi na izbiro vprašanj, obliko ankete ter uporabljene besede. Vprašanja morajo biti jasno zastavljena in taka, da anketiranec ne potrebuje veliko časa in razmisleka, da na vprašanje odgovori. Prav tako moramo paziti na vrstni red in razporeditev vprašanj. Vprašanja s podobno vsebino naj bi bila skupaj oziroma organizirana v bloke. Vprašanja s podobnim načinom odgovarjanja naj bi bila skupaj in sicer znotraj blokov. Vrstni red vprašanj se običajno začne z identifikacijskimi vprašanji, sledijo jim vsebinska vprašanja. Anketa naj bi imela logično zaporedje (Kotler, 1997). Prehodi med bloki naj bi bili jasni in tekoči. Če pa je vprašalnik razvejan, naj bodo navodila jasna in preprosta. Pred uporabo

moramo anketo preizkusiti. Besedišče v anketi mora biti enostavno, neposredno ter predvsem nedvoumno. Preprečiti moramo vpliv oblike vprašanj na dobljene odgovore (Vidic, 2002).

V anketah ločimo zaprt in odprt tip vprašanj. Pri zaprtih vprašanjih imajo anketiranci vnaprej določene odgovore med katerimi izbirajo. Odgovori morajo biti med seboj izključujoči in morajo obsegati večji spekter verjetnih odgovorov (Vidic, 2002). Pri zaprtih vprašanjih moramo skrbno preučiti, katere odgovore bomo v anketi ponudili, da se izognemo prevelikemu številu odgovorov pod rubriko 'drugo'. Pri zaprtih vprašanjih lahko uporabimo možnost ocenjevanja odgovorov, česar pri odprtih vprašanjih ne moremo. (Jarboe, 1996). Če pri zaprtem tipu vprašanj anketiranec izbira med ponujenimi odgovori, pri odprtem tipu odgovarja prosto na zastavljeno vprašanje. Odprta vprašanja se uporabljajo predvsem pri anketiranju, pri katerem nas zanima globlje mnenje anketirancev. Prav tako jih uporabljamo, kadar želimo izvedeti, katera beseda ali asociacija se prva pojavi pri anketirancu, ko mu postavimo določeno vprašanje (Jarboe, 1996). S tem ima veliko več svobode za odgovor po lastnih besedah. Za statistično obdelavo je odprt tip vprašanj ravno zaradi težje interpretacije odgovorov ter njihove raznolikosti manj zaželen. Obenem se lahko pojavi različna interpretacija odgovora pri različnih vnašalcih ankete. Odstotek odgovorjenih vprašalnikov je pri anketiranju z zaprtimi vprašanji večji kot v primeru anketiranja z odprtimi vprašanji.

Kot način komuniciranja z anketiranci lahko izberemo poštno anketo, pri kateri je večinoma problem majhen in počasen odziv (Kotler, 1997). Poštno anketiranje je primerno za vzorce, kjer imamo znan naslov. Je cenejša kot ostale metode in je zato primerna za velike vzorce in širšo za geografsko pokritost. Njene pomanjkljivosti so predvsem nizek odstotek odgovorov, dolgotrajno zbiranje podatkov in napake, ki izvirajo iz možne slabe kvalitete list naslovov. Ne vemo tudi, kdo izmed naslovnikov je izpolnil vprašalnik. Običajno je veliko odgovorov manjkajočih ali nepopolnih. Poštne ankete niso primerne za kompleksna vprašanja, saj ni mogoče kontrolirati vrstnega reda odgovarjanja in ni možnosti za dodatna pojasnila in podvprašanja (GfK Gral – Iteó, 2006a).

Drugi način je telefonsko spraševanje, kjer je komunikacija kratka in ne dovolj osebna. Prednosti telefonskega anketiranja so predvsem hitra izvedba raziskave. Osnove frekvence lahko anketar dobi že kmalu po vnosu zadnjih podatkov ter izničen vpliv vrstnega reda vprašanj. Slabost je predvsem nepripravljenost ljudi za odgovarjanje na anketo (Gfk Gral – Iteo, 2006b). Najučinkovitejši način je prav zagotovo osebni stik, saj lahko upoštevamo tudi neverbalno komunikacijo ter razlago vprašanj anketirancem. Obenem ima največji odstotek odgovarjanja anketirancev. Omogoča daljše in kompleksnejše anketiranje ter uporabo pripomočkov (slik, vzorcev,...). Osebno anketiranje je najdražja metoda, saj zahteva veliko usposobljenih anketarjev. Je tudi relativno počasna v primerjavi s telefonskim in poštnim anketiranjem. Pojavi se lahko tudi problem pristranosti anketarja (Gfk Gral – Iteo, 2006c).

3 MATERIAL IN METODE

3.1 SESTAVA IN IZVEDBA ANKETE

Zaradi lažje dosegljivosti diplomantov, verjetni zastarelosti podatkov o telefonskih številkah in nižjih stroških je pridobivanje podatkov potekalo po pošti. Računali smo tudi na dejstvo, da smo pri večini študentov imeli bivše domače naslove (kjer še danes morda živijo starši) in da bodo starši v primeru preselitve diplomanta posredovali pošto prejemniku naprej. V anketiranje je bila vključena populacija diplomirancev na programu kmetijstvo – zootehnika Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani od leta 1962 naprej. Skupaj je to predstavljalo 795 anketirancev. Literatura (Jarboe, 1996) navaja v primeru poštne anketiranja razmeroma nizek odziv (tudi okoli 10 odstotkov), kar v primeru pričujoče ankete predstavlja približno 80 vrnjenih anket.

Anketa je sestavljena iz dvajsetih vprašanj (Priloga A). Večina vprašanj je zaprtega tipa z možnostjo odgovora drugo. Zaprt tip vprašanj pomeni, da anketiranci obkrožijo vnaprej podan odgovor izmed več ponujenih. Za zaprt tip vprašanj sem se odločila predvsem zaradi lažje obdelave in interpretacije rezultatov.

Prvi sklop vprašanj se nanaša na splošne podatke o anketirancih in na njihove motive za vpis študija zootehnike. Anketiranci so navedli smer ter leto zaključka študija. Edino osebno vprašanje se je nanašalo na spol anketiranca. V nadaljevanju me je zanimalo, ali je anketiranec imel izkušnje v kmetijstvu že pred vpisom na študij zootehnike in kakšni so bili motivi, ki so vplivali na izbiro smeri njihovega študija. Med motivi so se lahko odločali o naslednjih možnostih: delo na domači kmetiji, usposobitev za strokovno in raziskovalno delo neposredno povezano z živinorejo, usposobitev za strokovno in raziskovalno delo povezano s širšim področjem kmetijstva, ljubezen do dela z živalmi, rezervna izbira zaradi nedosegljivosti vpisa na druge študije ter odgovor drugo.

Naslednji sklop vprašanj zajema podatke o zaposlitvi anketirancev. Zanimalo me je, kakšen je trenutni zaposlitveni status anketiranca, na voljo pa so mu bili ponujeni naslednji odgovori: zaposlen/a za določen čas, zaposlen/a za nedoločen čas, samozaposlen/a

(samostojni poklic, obrt, podjetje), podiplomski/a študent/ka z zaposlitvijo, podiplomski/a študent/ka brez zaposlitve, honorarno delo, brez zaposlitve in odgovor drugo. Drugo vprašanje iz tega sklopa je spraševalo po področju anketirančevega dela. Ponujeni odgovori so bili: kmetijstvo; predelovalne dejavnosti, povezane s kmetijstvom; druge predelovalne dejavnosti; izobraževanje; raziskovalno delo; svetovanje; javna uprava, trgovina; druge storitve drugo. Sedmo vprašanje ankete se nanaša na status ustanove, v kateri je anketiranec zaposlen. Anketiranci so lahko izbirali med odgovori: družinska kmetija, lastno podjetje ali s.p., zaposlen v podjetju ali drugi organizaciji, javne ustanove (področje uprave), javne ustanove (področje izobraževanja, raziskovalno in svetovalno delo) ter drugo. Če delo anketiranca ni povezano s pridobljen izobrazbo, me je zanimal vzrok. Anketiranci so lahko izbirali med dejstvom, da so delo iskali, vendar neuspešno, da niso imeli druge izbire, da je večji dohodek izven stroke, da je večja dosegljivost zaposlitev izven področja, da anketiranca bolj zanimajo druge teme ali da je bil vzrok druge. Naslednje vprašanje je spraševalo po težavah pri iskanju dela. Odgovori so se glasili: pridobljeni akademski naziv, spol, fiktivni javni razpis za že oddana mesta, premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v Sloveniji, premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v regiji ter odgovor drugo. Anketiranci so se lahko odločili za več odgovorov hkrati. Nadalje me je zanimalo, kateri dejavniki so najbolj vplivali na to, da so anketiranci dobili delo. Na voljo so imeli osem ponujenih odgovorov (neposredno na podlagi objavljenega javnega razpisa; študentsko delo; štipendija; povabilo strokovnih ali vodilnih delavcev; preko javne službe za zaposlovanje; ustanovitev lastnega podjetja, obrti; s pomočjo sorodnikov, prijateljev, znancev; samozaposlitev na domači kmetiji) ter odgovor drugo. Zanimalo me je tudi, če je pridobljeni naziv pomemben pri pridobivanju dela.

Tretji sklop vprašanj se nanaša na izobraževalni proces. Prvi dve vprašanji tega sklopa sta spraševali po preimenovanju študija, če je anketirancem všeč ime kmetijstvo – zootehnika, ali bi ga preimenovali in katero poimenovanje bi po njihovem mnenju pritegnilo kar največ bodočih študentov. Na voljo so bili odgovori: kmetijstvo – zootehnika, kmetijstvo, zootehnika, živinoreja, znanost o živalih ter odgovor drugo.

Četrty sklop vprašanj ankete je spraševal po mnenju o metodah poučevanja, ocenjevanja in dolžini absolventskega staža med študijem in kakšna so priporočila anketirancev za v

prihodnje. Anketiranci so se odločali med stopnjami premalo, primerno ter preveč za mnenja o metodah poučevanja ter pri priporočilih manj, enako ali več. Svoje mnenje so izrazili o predavanjih, problemskem učenju po skupinah, 'elektronsko' podprtem poučevanju, kabinetnih vajah, laboratorijskih vajah, terenskih vajah in delovni praksi. Naslednje vprašanje je bilo zelo podobno, le da so anketiranci podali svoje mnenje o metodah ocenjevanja med študijem ter njihova priporočila za v prihodnje. Oceniti so morali pisne in ustne izpite iz predavanj, kolokvije ter sprotno preverjanje znanja po isti ocenjevali lestvici kot v prejšnjem vprašanju. S šestnajstim vprašanjem sem želela izvedeti, ali se je anketirancem zdel absolventske staž predolg in če so odgovorili pritrdilno, zakaj. V tem primeru so imeli na voljo pet podanih predlogov, lahko pa so se odločili tudi za odgovor drugo. Podani razlogi za dolg absolventske staž so bili: preobsežna diploma, ostanek študijskih obveznosti iz prejšnjih let, namenoma sem podaljševal/a absolventske staž, da bi podaljšal/a študentska leta, vmes sem se zaposlil/a ter družinske obveznosti (rojstvo otroka, ureditev stanovanjskih razmer).

Peti sklop vprašanj se je nanašal na osvojene splošne in specifične kompetence med študijem oziroma koliko jih potrebujejo na svojem delovnem mestu. Ocenjevali so s petstopenjsko lestvico. Enica je pomenila slabo, dvojka zadovoljivo, trojka dobro, štirica prav dobro in petica odlično. Ocenjevali so sposobnost pisnega izražanja na strokovni ravni, sposobnost kritičnega presojanja, sposobnost za stalno učenje in izpopolnjevanje, sposobnost samostojnega odločanja, sposobnost samoocenjevanja in ocenjevanja drugih, sposobnost strokovnega svetovanja drugim, sposobnost sodelovanja v timskem delu, sposobnost komuniciranja, sposobnost za pridobivanje podatkov, sposobnost uporabe pridobljenega znanja v praksi, splošno razgledanost, obvladovanje informacijskih tehnologij in obvladovanje raziskovalnih metod. Podobno je bilo osemnajsto vprašanje, v katerem smo spraševali o osvojitvi specifičnih kompetenc. Obenem sem podala možnost, da ni potrebno odgovarjati na vprašanja o potrebi osvojenih specifičnih kompetenc pri delu, ker vsi anketiranci ne delajo na svojem strokovnem področju. Ocenjevali so osvojena znanja iz rej domačih živali, osvojena znanja iz prehrane domačih živali, osvojena znanja iz biostatistike, osvojena znanja iz genetike in selekcije, osvojena znanja iz ekonomike in politike, osvojena znanja iz varstva okolja in zaščite živali, osvojena znanja iz predelave animalnih proizvodov, osvojena znanja iz drugih kmetijskih ved, razumevanje zakonodaje

na področju zootehnike, sposobnost komuniciranja s kmetijskimi strokovnjaki, sposobnost komuniciranja s kmetijskimi proizvajalci ter organizacijske in vodstvene sposobnosti v živinoreji.

Šesti sklop je bil odprtega tipa z dvema vprašanjema. Devetnajsto vprašanje je bilo namenjeno tistim diplomantom, katerih zaposlitev je neposredno povezana z živinorejo. Spraševalo je o strokovnih znanjih, vsebinah in veščinah, ki bi jih anketiranci potrebovali za uspešno delo. Zadnje vprašanje se je nanašalo na druge splošne pripombe in predloge, ki bi pomagali pri prenovi študijskih programov.

3.2 ANALIZA ANKETE S PROGRAMOM SPSS

Anketo sem obdelala s programom SPSS (Statistical Package for the Social Sciences). Uporabila sem orodja opisne statistike in frekvenc. S procesi deskriptivne statistike sem izračunala rezultate navskrižnih tabulacij, nato pa iz njih vrednosti χ^2 (hi – kvadrat). Hi – kvadrat (χ^2) test pogosto uporabljamo za primerjanje distribucij frekvenc in je zato statistična metoda, ki omogoča medsebojno primerjavo kakršnih koli distribucij ob predpostavki, da so frekvenčni razredi primerjanih distribucij enaki. Njegovo vrednost izračunamo tako, da ugotovimo teoretične frekvence, izračunamo razlike med njimi in dejanskimi frekvencami, jih kvadriramo ter delimo s teoretičnimi frekvencami, da izločimo vpliv absolutne velikosti frekvenc. Če med pojavoma ni zveze, je vrednost χ^2 nič (Bajt, 1983).

Nekateri frekvenčni pregledi odgovorov so bili predstavljeni tudi grafično v obliki tortnega grafikona ali histograma. V tabeli lahko prikažemo veliko podatkov ter jih lahko prikažemo poljubno natančno. Tabelarni način prikazovanja je enostavnejši. V grafikonu lahko nazorno odkrijemo zveze in odnose med več podatki, kar v tabelah ni vedno možno. Grafikon je kot sredstvo prikaza bolj privlačen in neposreden od tabele, zato ga pogosto uporabljamo pri popularizaciji določenega prikaza. Pri analitičnih grafikonih uspemo včasih analizirati pojav neposredno brez uporabe matematičnih analitičnih metod, pogosto

pa da grafični prikaz smernice za odločitve o nadaljnjih oblikah statistične analize (Seljak, 1995).

Pri analiziranju podatkov sem pri večini vprašanj primerjala frekvence odgovorov po značilnih skupinah anketirancev, kot so smer študija, spol anketirancev ter leto zaključka študija (navzkrižne tabulacije). Če razlike med posameznimi smermi študija, spoloma ali leti zaključka študija ni bilo, sem navajala rezultate za celotno populacijo anketirancev skupaj, drugače pa sem te razlike poudarila. Kot statistično značilne razlike med odgovori sem navajala tiste s petodstotnim tveganjem ali nižje.

4 REZULTATI

4.1 SPLOŠNO

Dne 15.7.2005 sem poslala 795 anketnih obrazcev (Priloga A) skupaj z dopisom (Priloga B). Do 12.10.2005 sem prejela 299 izpolnjenih anket, kar predstavlja 37,6 % poslanih anket. Od 497 diplomantov univerzitetnega študija je anketo vrnilo 186 diplomantov, kar predstavlja 37,4%. Pri višješolskem študiju je ta odstotek 69,9% (65 diplomantov od 93), pri višješolskih pa 15,5% (41 od 264 diplomantov).

Izmed 299 anketirancev, ki je vrnilo izpolnjeno anketo, je bilo 186 anketirancev študentov univerzitetnega programa, kar predstavlja 63,7% anketirancev. Študentov visokošolskega programa je bilo 65 ali 22,3% ter 41 ali 14,0% študentov višješolskega programa. Pri 7 anketah nisem dobila podatka o programu študija. Anketirank je bilo 166 ali 55,9% ter anketirancev 131 ali 44,1%. Dva izmed anketiranih nista želela odgovoriti na to vprašanje.

Na vprašanje o predhodnih izkušnjah v kmetijstvu je 96 anketirancev odgovorilo z ne, kar predstavlja 32,1% ter 203 anketiranci z da, kar predstavlja 67,9% vseh anketirancev. Ko upoštevamo spol, je 34 (25,9 %) moških odgovorilo, da pred vpisom na študijski program kmetijstva - zootehnike niso imeli predhodnih izkušenj s kmetijstvom, 97 ali 74,1 % pa je te izkušnje imelo. Pri ženskah 62 anketirank (37,3 %) ni imelo izkušenj in 104 anketiranke (62,7 %) so te izkušnje že imele. Dva izmed anketiranih na to vprašanje nista želela odgovoriti.

4.2 MOTIV

Kot prevladujoči motiv za vpis na študij so imeli anketiranci na voljo pet odgovorov ter odgovor drugo. Za prvi odgovor, izpopolnitev znanj in za delo na domači kmetiji, se je odločilo 40 anketirancev (13,4% anketirancev). Za drugi odgovor, usposobitev za strokovno in raziskovalno delo neposredno povezano z živinorejo, se je odločilo več anketirancev, to je 101 anketiranec ali 33,8%. Za odgovor usposobitev za strokovno in raziskovalno delo povezano s širšim področjem kmetijstva se je odločilo 109 anketirancev, kar predstavlja 36,4% vseh anketirancev. Zaradi ljubezni do dela z živalmi se je na

študijski program kmetijstva – zootehnike vpisalo kar 138 ali 46,1% anketirancev. Šestindvajsetim anketirancem (8,7%) je bil vpis na študijski program zootehnike rezervna izbira zaradi nedosegljivosti vpisa na druge študije. Od šestindvajsetih, za katere je bil vpis na program zootehnike rezervna izbira, jih je 20 odgovorilo tudi na vprašanje o zaključku študija. Kar 14 izmed njih je diplomiralo po letu 2000.

Preglednica 1: Število in odstotek odgovorov pri vprašanju o motivu za vpis študija

	Univerzitetni študij	Visokošolski študij	Višješolski študij
Izpopolnitev znanj in za delo na domači kmetiji	19 (6,8%)	6 (6,3%)	15 (25,9%)
Usposobitev za strokovno in raziskovalno delo neposredno povezano z živinorejo	70 (25,3%)	23 (24,2%)	9 (15,5%)
Usposobitev za strokovno in raziskovalno delo povezano s širšim področjem kmetijstva	73 (26,3%)	23 (24,2%)	13 (22,4%)
Ljubezen do dela z živalmi	88(31,8%)	34 (35,8%)	16 (27,6%)
Rezervna izbira zaradi nedosegljivosti vpisa na druge študije	16 (5,8%)	8 (8,4%)	2 (3,4%)
Drugo	11 (4,0%)	1 (1,1%)	3 (5,2%)
Skupaj	277(100 %)	95 (100%)	58 (100%)

Pri navzkrižnih tabulacijah s smerjo študija sem dobila vrednost χ^2 33,548 in vrednost $p < 0,01$. To pomeni, da obstaja statistično značilna povezava med prevladujočim motivom za vpis na študijski program zootehnike ter smerjo študija. Zanimalo me je, kateri odgovor je tisti, ki to razliko povzroča. Anketiranci univerzitetnega študija so se odločali predvsem za odgovore usposobitev za strokovno in raziskovalno delo neposredno povezano z živinorejo (70 ali 25,3%) ter usposobitev za strokovno in raziskovalno delo povezano s širšim področjem kmetijstva (73 ali 26,3%). Največ anketirancev (88 ali 31,8%) se je odločilo za odgovor ljubezen do dela z živalmi. Skupaj je bilo 277 odgovorov na to vprašanje, ki so jih dali diplomanti univerzitetnega študija. Diplomanti visokošolskega študija so se največ odločali za tri odgovore. Za odgovor usposobitev za strokovno in raziskovalno delo neposredno povezano z živinorejo se je odločilo 23 anketirancev ali 24,2%, za odgovor usposobitev za strokovno in raziskovalno delo povezano s širšim področjem kmetijstva prav tako 23 ali 24,2% anketirancev. 35,8% ali 34 anketirancev se je odločilo za odgovor ljubezen do dela z živalmi. Od diplomantov visokošolskega študija sem dobila 95 odgovorov na to vprašanje. Diplomanti višješolskega študija so se največ odločali za vpis na program kmetijstva – zootehnike zaradi ljubezni do dela z živalmi (16 ali 27,6%),

sledilo je izpopolnitev znanj in za delo na domači kmetiji, za katerega se je odločilo 15 ali 25,9% diplomantov. Za usposobitev za strokovno in raziskovalno delo, ki je povezano s širšim področjem kmetijstva, se je odločilo 13 anketirancev ali 22,4%. Od diplomantov višješolskega študija sem dobila 58 odgovorov (Prilogi C in D).

4.3 ZAPOSLOITEV

Pri vprašanju o statusu zaposlitve so imeli anketiranci na voljo odgovore: zaposlen/a za določen čas, zaposlen/a za nedoločen čas, samozaposlen/a (samostojni poklic, obrt, podjetje), podiplomski/a študent/ka z zaposlitvijo, podiplomski/a študent/ka brez zaposlitve, honorarno delo, brez zaposlitve in drugo. Ko sem naredila tabulacijo s smerjo študija, sem dobila statistično značilno povezavo z vrednostjo χ^2 33,617 in vrednostjo p 0,002. Za nedoločen čas je zaposlenih največ diplomantov. Univerzitetnih študentov 116 ali 59,8%, visokošolskih 30 ali 46,9% ter višješolskih 69,0%. Odstotki so izračunani glede na število diplomantov, ki so zaključili posamezen program. Univerzitetnih diplomantov je 193, visokošolskih 64 in višješolskih 42. Nezaposlenih je 6 (3,1%) diplomantov univerzitetnega študija, 7 (10,9%) diplomantov višješolskega študija ter 3 (7,1%) diplomantov višješolskega študija. Za določen čas je zaposlenih 31 ali 16% diplomantov univerzitetnega študija, 13 ali 20,3% visokošolskega in 3 ali 7,1% diplomantov višješolskega študija (Priloge E, AC, AE in AH).

Preglednica 2: Število odgovorov in njihov odstotek na vprašanje o trenutnem zaposlitvenem statusu

	Univerzitetni študij	Visokošolski študij	Višješolski študij
Zaposlen/a za določen čas	31 (16,0%)	13 (20,3%)	3 (7,1%)
Zaposlen/a za nedoločen čas	116 (59,8%)	30 (46,9%)	29 (69,0%)
Samozaposlen/a	8 (4,1%)	1 (1,6%)	6 (14,3%)
Podiplomski/a študent/ka z zaposlitvijo	17 (8,8%)	2 (3,1%)	0 (0,0%)
Podiplomski/a študent/ka brez zaposlitve	4 (2,1%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Honorarno delo	1 (0,5%)	3 (4,7%)	1 (2,4%)
Brez zaposlitve	6 (3,1%)	7 (10,9%)	3 (7,1%)
Drugo	10 (5,2%)	8 (12,5%)	1 (2,4%)
Skupaj odgovorov	193 (100%)	64 (100%)	42 (100%)

Postavila sem tudi vprašanje o področju dela anketirancev, kjer je bilo možnih več odgovorov (Priloge F, G, AD, AF, AG). Na voljo so bili odgovori kmetijstvo, predelovalne dejavnosti v povezavi s kmetijstvom, druge predelovalne dejavnosti, izobraževanje, raziskovalno delo, svetovanje, javna uprava, trgovina, druge storitve ter drugo (Priloge F in G). Zopet sem naredila tabulacije po smereh študija ter dobila pri odgovorih izobraževanje ($\chi^2=12,628$; $p=0,002$) ter raziskovalno delo ($\chi^2=13,261$; $p=0,001$) statistično značilno povezavo. Pri obeh odgovorih je največ diplomantov univerzitetnega programa, ki delajo na teh dveh področjih. Pri tabulacijah z dejavniki zaposlitve sem dobila statistično značilne vrednosti pri odgovorih kmetijstvo ($\chi^2=31,357$; $p<0,01$) ter raziskovalno delo ($\chi^2=40,388$; $p<0,01$).

Preglednica 3: Število in odstotek odgovorov pri vprašanju o področju dela diplomantov

	Univerzitetni študij	Visokošolski študij	Višješolski študij
Kmetijstvo	70 (23,3%)	18 (22,2%)	21 (36,2%)
Predelovalne dejavnosti, povezane s kmetijstvom	15 (5,0%)	5 (6,2%)	7 (12,1%)
Druge predelovalne dejavnosti	4 (1,3%)	1 (1,2%)	0 (0,0%)
Izobraževanje	37 (12,3%)	3 (3,7%)	2 (3,4%)
Raziskovalno delo	40 (13,3%)	7 (8,6%)	0 (0,0%)
Svetovanje	44 (14,7%)	10 (12,3%)	12 (14,8%)
Javna uprava	42 (14,0%)	11 (13,6%)	6 (10,3%)
Trgovina	16 (5,3%)	4 (4,9%)	6 (10,3%)
Druge storitve	9 (3,0%)	3 (3,7%)	3 (5,2%)
Drugo	23 (7,7%)	19 (23,5%)	1 (1,7%)
Skupaj	300 (100%)	81 (100%)	58 (100%)

Za vprašanje, kjer so anketiranci navedli status ustanove, kjer so zaposleni, sem dala na voljo odgovore družinska kmetija, lastno podjetje ali s.p., zaposlen/a v podjetju ali drugi organizaciji, javne ustanove (področje uprave), javne ustanove (področje izobraževanja, raziskovalno in svetovalno delo) ter odgovor drugo (Priloge H in I).

Preglednica 4: Število in odstotek odgovorov pri vprašanju o statusu ustanove, kjer so diplomanti zaposleni

	Univerzitetni študij	Visokošolski študij	Višješolski študij
Družinska kmetija	8 (4,4%)	0 (0,0%)	3 (7,5%)
Lastno podjetje ali s.p.	7 (3,8%)	1 (1,7%)	4 (10,0%)
Zaposlen v podjetju ali drugi organizaciji	48 (26,4%)	22 (36,7%)	17 (42,5%)
Javne ustanove (področje uprave)	37 (20,3%)	11 (18,3%)	4 (10,0%)
Javne ustanove (področje izobraževanja, raziskovalno in svetovalno delo)	69 (37,9%)	14 (23,3%)	10 (25,0%)
Drugo	13 (7,1%)	12 (20,0%)	2 (5,0%)
Skupaj	182 (100%)	60 (100%)	40 (100%)

Pri tabulacijah s smerjo študija sem dobila statistično značilno povezavo z vrednostjo $\chi^2=26,017$ in $p=0,004$. Na to vprašanje je odgovorilo 182 diplomantov univerzitetnega študija, 60 diplomantov visokošolskega študija in 40 diplomantov višješolskega študija. Odstotki pri posameznih odgovorih so izračunani glede na število odgovorov pri posamezni smeri študija. Na družinski kmetiji dela 8 ali 4,4 % diplomantov univerzitetnega študija ter trije ali 7,5 % diplomantov višješolskega študija. Noben diplomant visokošolskega študija ni obkrožil, da je zaposlen na domači kmetiji. Lastno podjetje ali s.p. je ustanovilo 7 (3,8 %) diplomantov univerzitetnega študija, 1 (1,7 %) diplomant visokošolskega študija ter 4 (10,0 %) diplomanti višješolskega študija. 48 (26,4 %) diplomantov univerzitetnega študija je zaposlenih v podjetju ali drugi organizaciji, prav tako 22 (36,7 %) diplomantov visokošolskega in 17 (42,5 %) višješolskega študija. V javnih ustanovah na področju uprave je zaposlenih 34 (20,3 %) diplomantov univerzitetnega, 11 (18,3 %) visokošolskega in 4 (10,0 %) višješolskega študija. Na področju izobraževanja, raziskovalnega in svetovalnega dela je v javnih ustanovah zaposlenih 69 (37,9 %) diplomantov univerzitetnega, 14 (23,3 %) diplomantov visokošolskega ter 10 (25 %) diplomantov višješolskega študija kmetijstva – zootehnike. Kot drugo pa je označilo 13 (7,1 %) diplomantov univerzitetnega, 12 (20,0 %) visokošolskega in 2 (5,0 %) višješolskega študija. Skupaj je na to vprašanje odgovorilo 282 anketirancev.

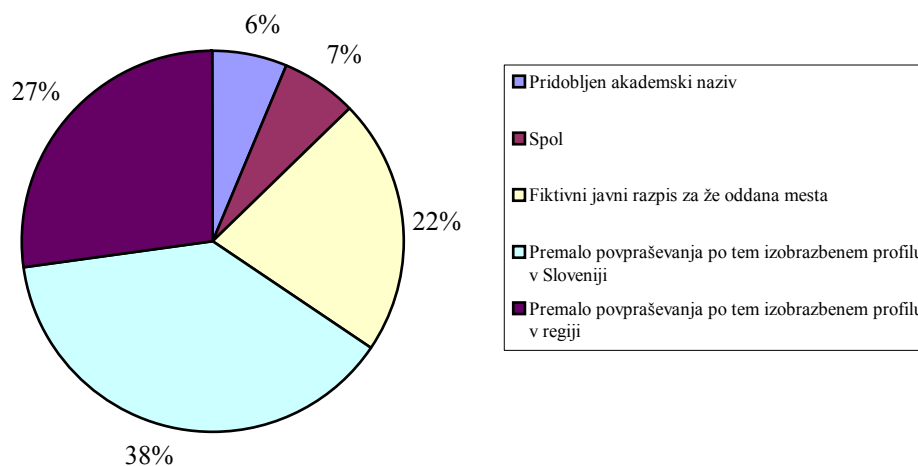
Pri vprašanju, koliko je delo anketirancev povezano z njihovo pridobljeno izobrazbo, je 133 (46,3 %) anketirancev odgovorilo z odgovorom v pretežnem delu. 83 ali 28,9 % jih je odgovorilo, da je njihovo delo deloma povezano s pridobljeno izobrazbo. Takih, pri katerih

delo ni neposredno povezano s pridobljeno izobrazbo, je 61 ali 21,2 %. Na to vprašanje je odgovorilo 287 anketirancev. Pri diplomantih, katerih delo ni neposredno povezano s pridobljeno izobrazbo, me je zanimal vzrok. Za 35 ali 12,2 % anketirancev je vzrok, da so delo iskali, vendar pri tem niso bili uspešni. Za 16 (5,6 %) ni bilo druge izbire ali pa so mnenja, da je večja dosegljivost zaposlitev izven področja izobrazbe. Za 3 (1,0 %) je bil vzrok večji dohodek izven stroke ali pa jih bolj zanimajo druge teme. Pri tabulaciji povezanosti dela z izobrazbo ter zaposlitvenim statusom sem dobila statistično značilen odgovor z vrednostjo $\chi^2=193,438$, $p<0,01$. Največ, 91 ali 31,7 % vseh anketirancev, pri katerih je delo v pretežnem delu povezano s pridobljeno izobrazbo, je zaposlenih za nedoločen čas. Naredila sem tudi tabulacije povezanosti dela z izobrazbo s področjem zaposlitve. Pri tabulaciji povezanosti dela z izobrazbo iz kmetijstva sem dobila statistično značilno povezavo ($\chi^2=45,541$; $p=0,000$). Prav tako je statistično značilna povezava s predelovalnimi dejavnostmi, povezanimi s kmetijstvom ($\chi^2=13,085$; $p=0,004$), raziskovalnim delom ($\chi^2=11,639$; $p=0,009$), svetovanjem ($\chi^2=14,824$; $p=0,002$) povezava z delom v javni upravi ($\chi^2=14,023$; $p=0,003$) in druge storitve ($\chi^2=25,555$; $p=0,000$). Pri tabulacijah s smerjo študija sem dobila vrednost $\chi^2=19,653$ in $p=0,003$ (Priloge J, K, AC, AD).

85 (47,5 %) diplomantov univerzitetnega študija ima delo, ki je v pretežnem delu povezano s pridobljeno izobrazbo. 57 (31,8 %) ima delo, ki je deloma povezano s pridobljeno izobrazbo, pri 37 (20,7 %) pa delo ni neposredno povezano s pridobljeno izobrazbo. Skupaj je na to vprašanje odgovorilo 179 diplomantov univerzitetnega študija. Od visokošolskih diplomantov je na to vprašanje odgovorilo 54 diplomantov. Od tega ima 19 (35,2 %) delo, ki je v pretežnem delu povezano z izobrazbo, pri 14 (25,9 %) je delo, deloma povezano s pridobljeno izobrazbo, 21 (38,9 %) je takih, katerih delo ni neposredno povezano s pridobljeno izobrazbo. Od diplomantov z višješolsko izobrazbo je na to vprašanje odgovorilo 39. Od tega ima 23 (59,0 %) delo, ki je v pretežnem delu povezano s pridobljeno izobrazbo, 12 ali 30,8 % ima delo le deloma povezano s pridobljeno izobrazbo in 4 ali 10,2 % nima neposredne povezave med delom in pridobljeno izobrazbo.

Ko sem povprašala po težavah, s katerimi so se diplomanti soočali, ali se soočajo pri iskanju dela, sem ponudila odgovore pridobljen akademski naziv, spol, fiktivni javni

razpisi za že oddana mesta, premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v Sloveniji, premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v regiji ter drugo. Za odgovor pridobljen akademski naziv se je odločilo 22 anketirancev (12 diplomantov univerzitetnega študija, 7 visokošolskega in 3 višješolskega študija), za odgovor spol pa 23 anketirancev (13 diplomantov univerzitetnega študija ter po 5 visokošolskega in višješolskega študija). Kar 76 anketirancev je označilo odgovor fiktivni javni razpisi za že oddana mesta, 52 diplomantov univerzitetnega študija, 17 visokošolskega ter 7 višješolskega študija. 135 anketirancev meni, da je v Sloveniji premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu (87 univerzitetnih, 35 visokošolskih in 13 višješolskih diplomantov), 96 je mnenja, da je v njihovi regiji premalo povpraševanja (55 diplomantov univerzitetnega študija, 26 visokošolskega študija ter 15 višješolskega študija).

Slika 1: Odstotek odgovorov pri vprašanju o težavah pri iskanju dela

Pri tabulacijah z letom zaključka študija sem samo pri odgovoru premalo povpraševanja po izobrazbenem profilu v Sloveniji dobila statistično značilne razlike ($\chi^2=72,129$; $p=0,001$). Vključno do leta 1999 je 11 diplomantov od 299 kot težavo pri iskanju dela navedlo razlog pridobljen akademski naziv. Od leta 2000 do 2005 je bil to razlog za 7 od 299 diplomantov. Kot težavo pri iskanju zaposlitve je do leta 2000 navedlo spol 15 anketirancev, trije pa v zadnjih petih letih. Fiktivni javni razpis za že oddana mesta je bila

težava za 35 diplomantov do leta 2000, vključno s tem letom do leta 2005 pa za 24 diplomantov. Premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v Sloveniji je bil problem za 52 diplomantov do leta 2000 ter 44 diplomantov po tem letu. Težave so se začele pojavljati po letu 1982, saj do takrat nihče izmed anketiranih ni navedel tega razloga kot težavo pri iskanju dela. Pri premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v regiji so se začeli odgovori že leta 1978. Do leta 2000 jih je pritrdilno odgovorilo 48, po tem letu pa 32. Pri tabulacijah s spolom anketiranca sem pri odgovoru spol dobila statistično značilno razliko. Od 23 odgovorov je bilo kar 22 odgovorov takih, ki so jih napisale anketiranke ($\chi^2=16,896$; $p=0,000$). Naredila sem tudi tabulacijo s statusom zaposlitve. Pri odgovoru premalo povpraševanja po izobrazbenem profilu v Sloveniji sem dobila statistično značilno razliko ($\chi^2=28,352$; $p=0,000$). Tisti, ki so zaposleni za nedoločen čas menijo, da je premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v Sloveniji. Pri drugih odgovorih nisem dobila statistično značilnih rezultatov (Priloge L, M, AE, AF).

Pri desetem vprašanju me je zanimalo, kateri dejavniki so najbolj vplivali na to, da so anketiranci dobili zaposlitev. Ponudila sem odgovore neposredno na podlagi objavljenega javnega razpisa; študentsko delo; štipendija; povabilo strokovnih ali vodilnih delavcev; prek javne službe za zaposlovanje; ustanovitev lastnega podjetja, obrti; s pomočjo sorodnikov, prijateljev, znancev; samozaposlitev na domači kmetiji ter odgovor drugo. Skupaj je bilo 318 odgovorov, saj so se nekateri anketiranci odločili za dva odgovora. Za odgovor neposredno na podlagi javnega razpisa se je opredelilo 63 ali 19,8 % anketirancev, za odgovor študentsko delo 27 anketirancev ali 8,5 % ter za odgovor štipendija 26 ali 8,2 % anketirancev. Kar 99 ali 31,1 % anketirancev je do dela prišlo preko povabila strokovnih ali vodilnih delavcev. Preko javne službe za zaposlovanje je delo dobilo 8 ali 2,5 % anketirancev, 6 ali 1,9 % pa je ustanovilo lastno podjetje ali obrt. S pomočjo sorodnikov, prijateljev ali znancev je do dela prišlo 55 ali 17,3 % diplomantov, 12 (3,8 %) pa se je samozaposlilo na domači kmetiji. 22 (6,9 %) se je odločilo za odgovor drugo (Priloge N, AG in AH).

Preglednica 5: Število odgovorov in njihov odstotek pri vprašanju o dejavnikih, ki so vplivali na zaposlitev

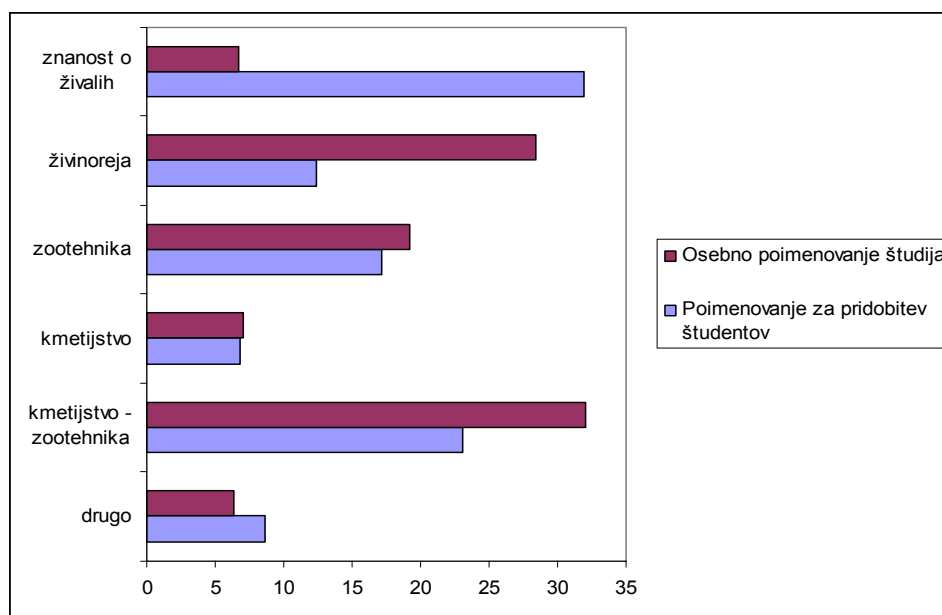
Dejavnik	Število odgovorov
Neposredno na podlagi objavljenega javnega razpisa	63 (19,8%)
Študentsko delo	27 (8,5%)
Štipendija	26 (8,2%)
Povabilo strokovnih ali vodilnih delavcev	99 (31,1%)
Prek javne službe za zaposlovanje	8 (2,5%)
Ustanovitev lastnega podjetja, obrti	6 (1,9%)
S pomočjo sorodnikov, prijateljev, znancev	55 (17,3%)
Samozaposlitev na domači kmetiji	12 (3,8%)
Drugo	22 (6,9%)

Pri enajstem vprašanju me je zanimalo, kako je pomemben pridobljeni naziv pri pridobivanju dela. Pet anketirancev na to vprašanje ni odgovorilo. 231 (78,6 %) anketirancev je mnenja, da je pridobljeni naziv pomemben za pridobivanje dela, 53 (18,0 %) jih meni, da je pridobljeni naziv malo pomemben in 10 (3,4 %) anketirancev da pridobljeni naziv ni pomemben pri pridobivanju dela.

4.4 POIMENOVANJE ŠTUDIJA

Pri dvanajstem vprašanju, kakšno poimenovanje (in iz tega pridobljeni akademski naziv) bi se anketirancem zdelo najprimernejše, sem ponudila na voljo odgovore: kmetijstvo – zootehnika, kmetijstvo, zootehnika, živinoreja, znanost o živalih ter drugo. Za odgovor kmetijstvo – zootehnika se je odločilo 95 (32,1 %) anketirancev, za odgovor kmetijstvo 21 (7,1 %) anketirancev, za odgovor zootehnika 57 (19,2 %) anketirancev, za odgovor živinoreja 84 (28,4 %) anketirancev, za odgovor znanost o živalih pa 20 (6,8 %) anketirancev. Za odgovor drugo se je odločilo 19 (6,4 %) anketirancev (Priloga O).

Pri trinajstem vprašanju sem ponudila enake odgovore. Zanimalo me je, za katero poimenovanje študija anketiranci menijo, da bi pritegnilo največ bodočih študentov. Za odgovor kmetijstvo – zootehnika se je odločilo 67 (23,0 %) anketirancev, za kmetijstvo 20 (6,9 %), za zootehnika 50 (17,2 %), za živinorejo 36 (12,4 %) ter za znanost o živalih 93 (32,0 %) anketirancev. 25 (8,6 %) jih je označilo odgovor drugo.

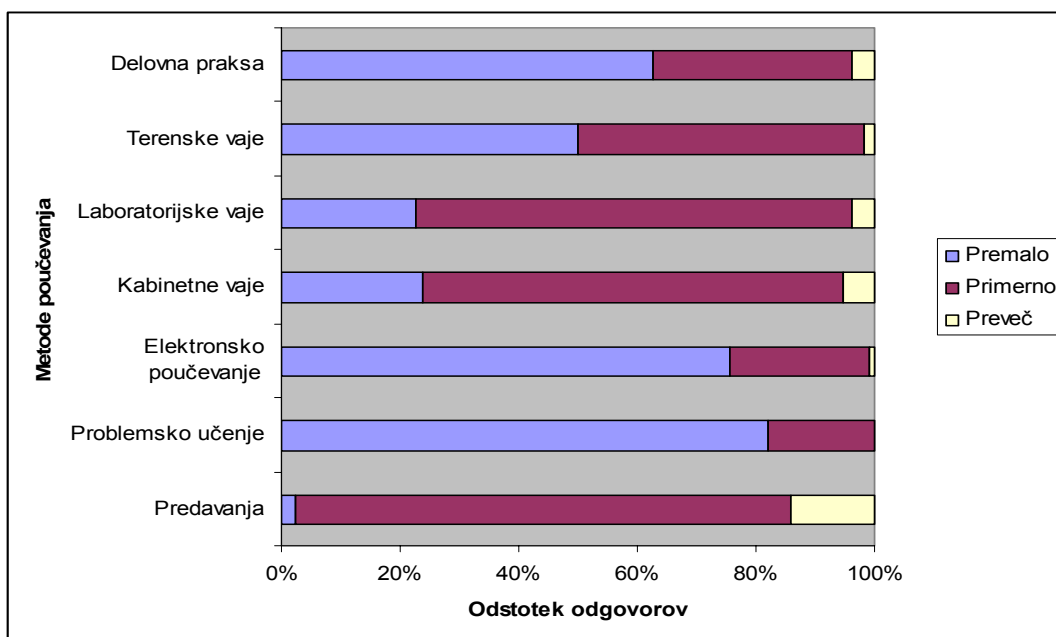

Slika 2: Odstotek odgovorov za poimenovanje študija

Med odgovori drugo se je v 16 primerih (63,1 %) pojavil predlog za poimenovanje študija kmetijstvo – živinoreja. Ostali predlogi so bili: znanost o domačih živalih, zoologija, zoolinženiring. Hkrati so menili, da poimenovanje študija ni pomembno oziroma drugačno poimenovanje ne bo pritegnilo novih študentov.

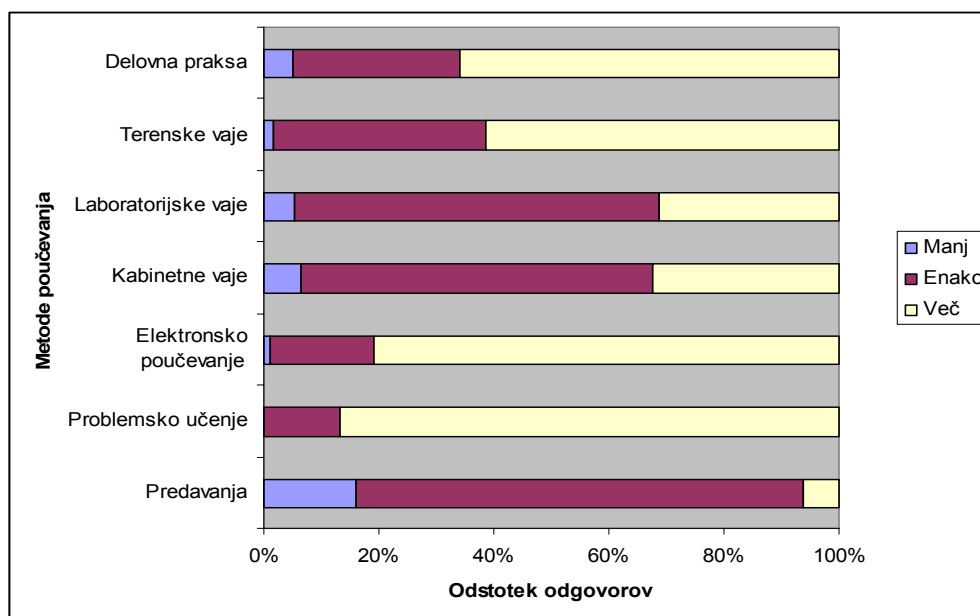
4.5 STRUKTURA ŠTUDIJA IN METOD POUČEVANJA TER OCENJEVANJA

V štirinajstem vprašanju sem diplomante povprašala po mnenju o metodah poučevanja med njihovim študijem ter kakšna so njihova priporočila. Pri metodah poučevanja so ocenjevali predavanja, problemsko učenje po skupinah, "elektronsko" podprto poučevanje, kabinetne vaje, laboratorijske vaje, terenske vaje ter delovno prakso. Ocenjevali so s tremi ocenami, premalo, primerno in preveč (Prilogi P in Q).

Slika 3: Odstotek odgovorov pri oceni za metode poučevanja

Za njihova priporočila v prihodnje so ocenjevali enake postavke. Priporočila so ocenili z manj, enako ter več.

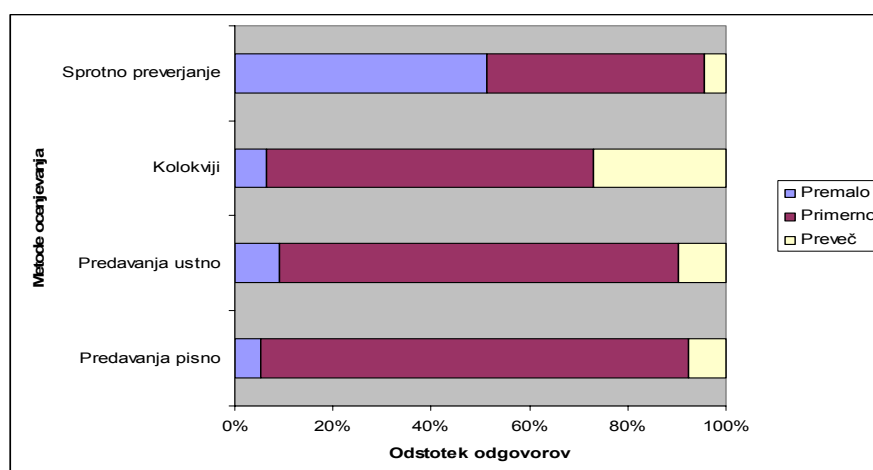

Slika 4: Odstotek odgovorov pri priporočilih za metode ocenjevanja

Ko sem preverila tabulacije s smerjo študija, sem pri delovni praksi, ki so jo ocenjevali med študijem, dobila statistično značilno povezavo. ($\chi^2=22,927$; $p=0,000$) 124 diplomantov univerzitetnega študija od 183 (67,7 %) je menilo, da je delovne prakse premalo. Največ anketirancev je menilo, da je predavanj (83,6 %), kabinetnih vaj (70,3 %) ter laboratorijskih vaj (73,3 %) primerno, premalo problemskega učenja (83,5 %), elektronsko podprtega poučevanja (75,5 %) ter delovne prakse (62,8 %). Pri terenskih vajah je bil skoraj enak odstotek mnenj, da je terenskih vaj premalo (50,0 %) ali primerno (48,3 %).

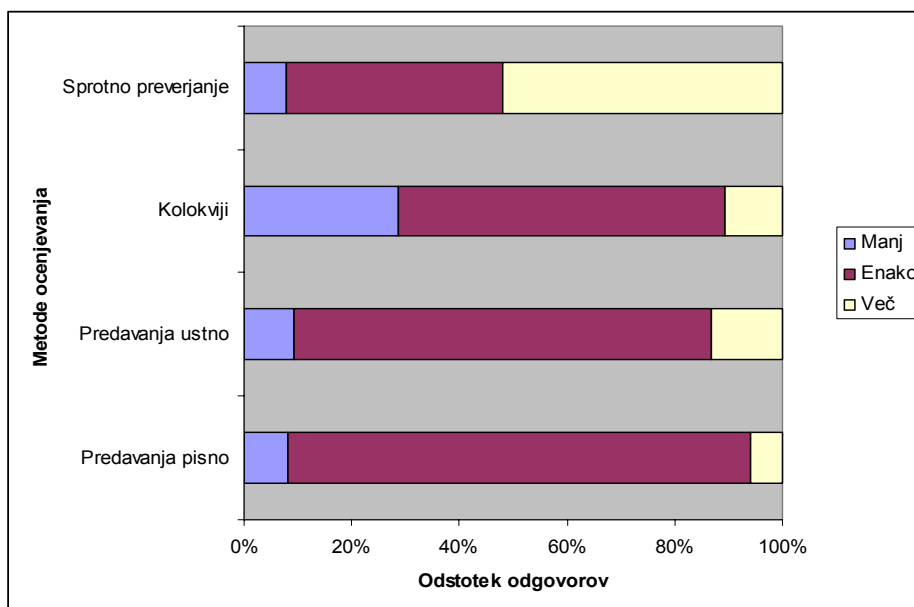
Tudi pri priporočilih za delovno prakso je prišlo do statistično značilne razlike. ($\chi^2=22,583$; $p<0,001$) Tudi tu so diplomanti univerzitetnega študija zootehnike (70,9 %) priporočili več delovne prakse med samim študijem. Da naj bi bilo predavanj enako, je menilo 77,5 % anketirancev. Enako naj bi bilo po mnenju 61,2 % anketirancev tudi kabinetnih vaj. 63,4 % jih meni enako za laboratorijske vaje. Več naj bi bilo problemskega učenja (86,7 %), elektronsko podprtega poučevanja (80,9 %), terenskih vaj (61,3 %) ter delovne prakse (65,9 %).

Petnajsto vprašanje je prav tako spraševalo po mnenju, tokrat o metodah ocenjevanja med študijem ter o priporočilih za prihodnje. Ocenjevali so pisni izpit iz predavanj, ustni izpit iz predavanj, kolokvije ter sprotno preverjanje z obrazili premalo, primerno ter preveč (Priloga R).

Slika 5: Odstotek odgovorov pri ocenah za metode poučevanja

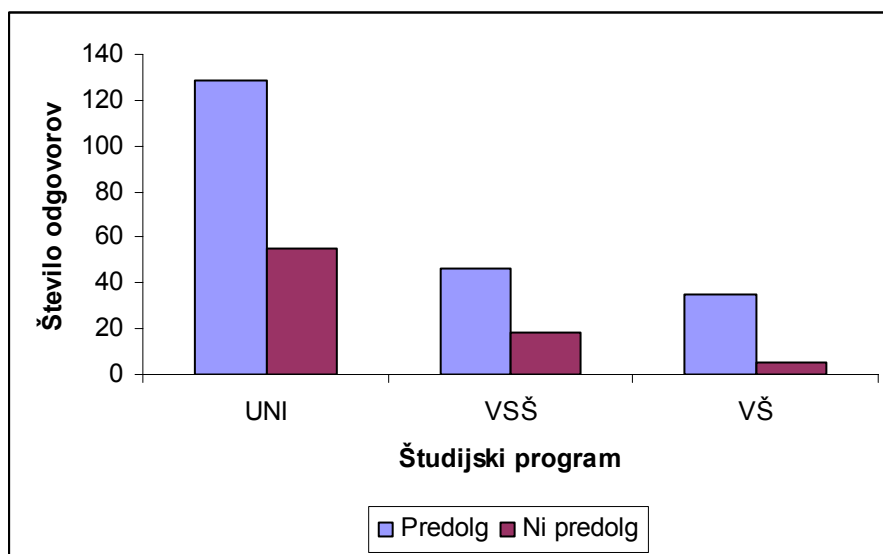
Kot v prejšnjem vprašanju, so priporočila za metode ocenjevanja (pisni izpit iz predavanj, ustni izpit iz predavanj, kolokvije ter sprotno preverjanje) ocenili z manj, enako in več.

Slika 6: Odstotek odgovorov pri priporočilih za metode poučevanja

Pri tabulacijah s smerjo študija sem pri vprašanju o mnenju o sprotne preverjanju med potekom študija dobila statistično značilno razliko ($\chi^2=15,384$; $p=0,004$). Tega mnenja so predvsem diplomanti visokošolskega programa (69,0 %). Za pisno preverjanje snovi predavanj (87,3 %) in ustno preverjanje snovi predavanj (80,8 %) ter za kolokvije (65,9 %) so anketiranci menili, da je njihovo število tekom študija primerno. O priporočilih za sprotne preverjanje znanja je malenkostno prevladovalo mnenje (52,1 %), da ga je premalo. Da ga je primerno, je menilo 39,9 % anketirancev. Za ostale postavke diplomanti menijo, da jih je primerno; in sicer za pisni izpit iz predavanj 85,9 %, za ustni izpit iz predavanj 75,0 % ter za kolokvij 60,6 %.

Naslednje - šestnajsto vprašanje je spraševalo o mnenju, ali se je anketirancem zdel absolventski staž predolg. Z odgovorom da je odgovorilo 30,0 % diplomantov univerzitetnega študija, 28,0 % diplomantov visokošolskega študija in 12,5 % diplomantov višješolskega študija (Priloge S, T in U).

Slika 7: Število odgovorov na vprašanje o dolžini absolventskega staža

Med njimi je 32,7 % anketirancev kot vzrok za dolg absolventski staž navedlo preobsežno diplomsko delo. Ostanek študijskih obveznosti iz prejšnjih let je bil vzrok za 25,0 % anketirancev, namerno je absolventski staž podaljševalo 23,1 % anketirancev, zaradi zaposlitve pa je bil za 11,5 % anketirancev daljši absolventski staž, kot so si želeli. Zaradi družinskih obveznosti je absolventski staž dolgo trajal pri 7,7 % anketirancev. Pri tabulaciji s smerjo študija sem samo pri odgovoru, da so imeli anketiranci družinske obveznosti, dobila statistično značilno razliko ($\chi^2=13,791$; $p=0,001$). Za ta odgovor se je odločilo več diplomantov visokošolskega študija kmetijstva – zootehnike.

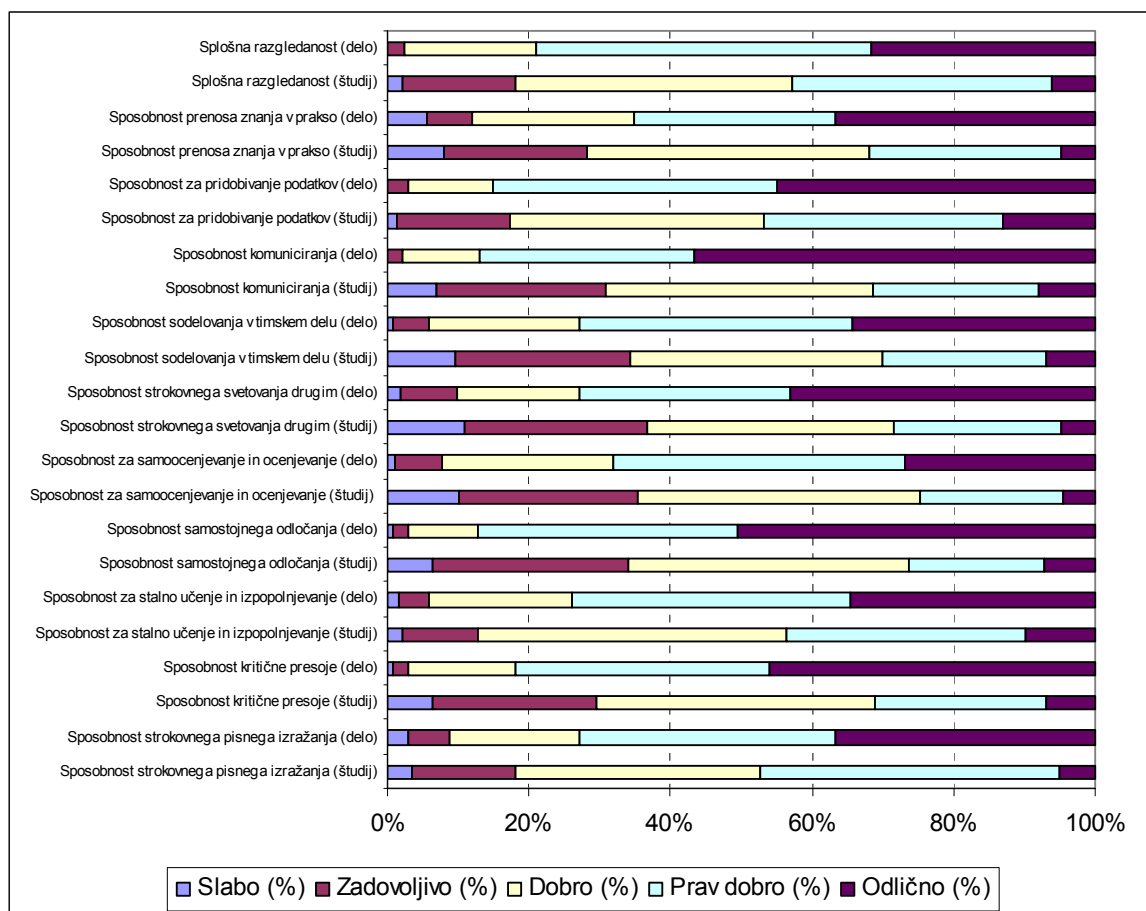
4.6 OSVOJENA ZNANJA

Sedemnajsto in osemnajsto vprašanje sta bili bolj obsežni. Pri obeh so anketiranci ocenjevali v kolikšni meri so osvojili splošne kompetence med študijem in koliko jih potrebujejo pri delu. Ocenjevali so z ocenami od ena do pet, pri katerih je ocena ena pomenila slabo, dve zadovoljivo, tri dobro, štiri prav dobro ter pet odlično. Pri splošnih kompetencah pri sedemnajstem vprašanju so ocenjevali sposobnost pisnega izražanja na strokovni ravni, sposobnost kritičnega presojanja, sposobnost za stalno učenje in izpopolnjevanje, sposobnost samostojnega odločanja, sposobnost samoocenjevanja in ocenjevanja drugih, sposobnost strokovnega svetovanja drugim, sposobnost sodelovanja v timskem delu, sposobnost komuniciranja, sposobnost za pridobivanje podatkov,

sposobnost uporabe pridobljenega znanja v praksi, splošno razgledanost, obvladovanje informacijskih tehnologij ter obvladovanje raziskovalnih metod. Pri navzkrižnih tabulacijah s smerjo študija nisem dobila nobene statistično značilne vrednosti. Zanimalo me je tudi, kateri odgovori so bili pri posameznih vprašanjih najbolj pogosti. Tako so sposobnost kritičnega presojanja, sposobnost za stalno učenje in izpopolnjevanje, sposobnost samostojnega odločanja, sposobnost samoocenjevanja in ocenjevanja drugih, sposobnost strokovnega svetovanja drugim, sposobnost sodelovanja v timskem delu, sposobnost komuniciranja, sposobnost za pridobivanje podatkov, sposobnost za uporabo pridobljenega znanja v praksi, splošno razgledanost, obvladovanje informacijskih tehnologij ter obvladovanje raziskovalnih metod med študijem ocenili z oceno dobro. Samo pri sposobnosti pisnega izražanja na strokovni ravni je bil modus ocen prav dobro. Pri delu so potrebe po sposobnosti pisnega izražanja na strokovni ravni. Sposobnosti kritičnega presojanja, sposobnosti samostojnega odločanja, sposobnosti strokovnega svetovanja drugim, sposobnosti komuniciranja, sposobnosti za pridobivanje podatkov, sposobnosti uporabe pridobljenega znanja v praksi ter obvladovanje informacijskih tehnologij so ocenili kot zelo potrebne, in sicer z oceno pet. Sposobnost kritičnega presojanja, sposobnost samoocenjevanja ter ocenjevanja drugih, sposobnost sodelovanja v timskem delu in splošno razgledanost pa so ocenili z oceno štiri. Samo potrebe po obvladovanju raziskovalnih metod pri delu so ocenili z oceno tri. (Priloge V, W, X, Y, Z, AA in AB)

Preglednica 6: Modus in standardna deviacija pri splošnih in specifičnih kompetencah, osvojenih med študijem oziroma potrebovanih na delovnem mestu

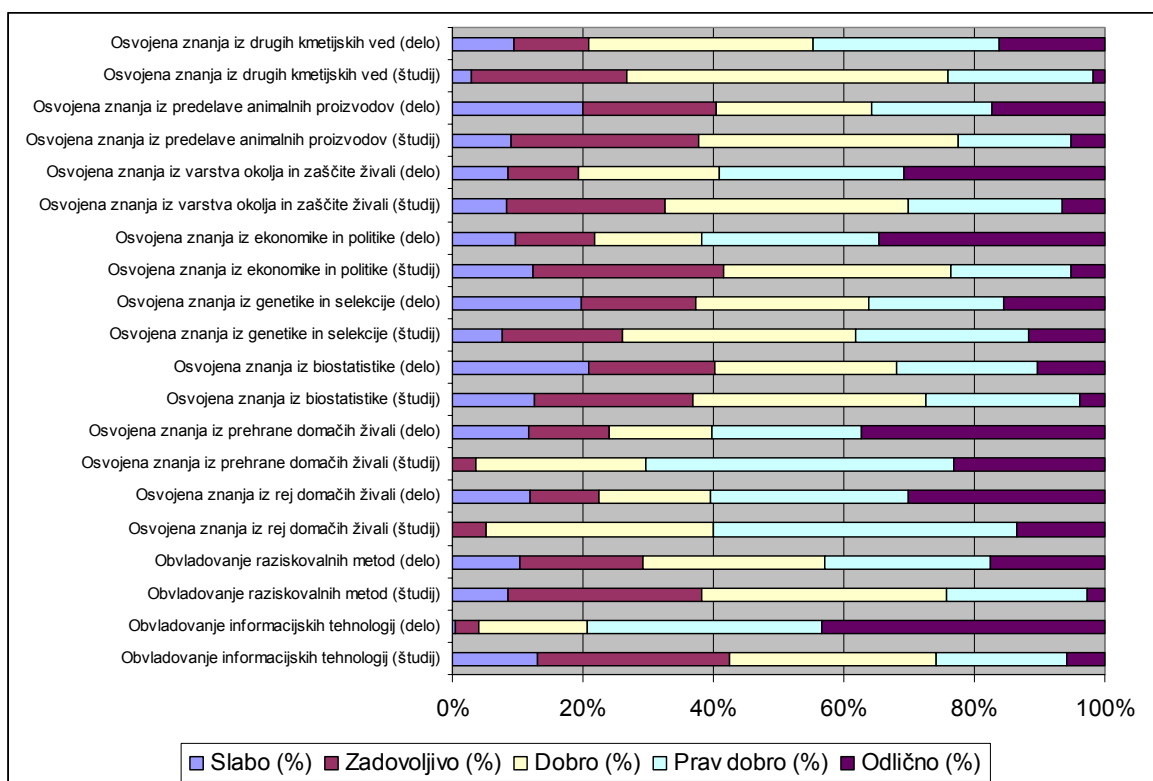
	ŠTUDIJ		DELO	
	modus	std. dev	modus	std. dev
Pisno izražanje	4	0,905	5	1,027
Kritična presoja	3	1,005	5	0,843
Učenje in izpopolnjevanje	3	0,88	4	0,926
Samostojno odločanje	3	1,006	5	0,801
Samooценjevanje	3	1,008	4	0,924
Strokovno svetovanje	3	1,054	5	1,049
Timsko delo	3	1,066	4	0,911
Komuniciranje	3	1,036	5	0,771
Pridobivanje podatkov	3	0,953	5	0,786
Uporaba znanja	3	0,995	5	1,153
Splošna razgledanost	3	0,884	4	0,769
Informacijske tehnologije	3	1,095	5	0,862
Raziskovalne metode	3	0,963	3	1,232
Reja domačih živali	4	0,767	4	1,336
Prehrana	4	0,792	5	1,393
Biostatistika	3	1,051	3	1,278
Genetika in selekcija	3	1,096	3	3,245
Ekonomika in politika	3	1,055	5	1,324
Varstvo okolja in zaščita živali	3	1,035	5	1,259
Predelava	3	0,995	3	1,374
Druge kmetijske vede	3	0,809	3	1,155
Zakonodaja	2	0,983	5	2,325
Komuniciranje s proizvajalci	3	0,991	5	1,073
Komuniciranje s strokovnjaki	2	1,043	5	1,027
Organizacijske sposobnosti	2	1,037	5	1,33

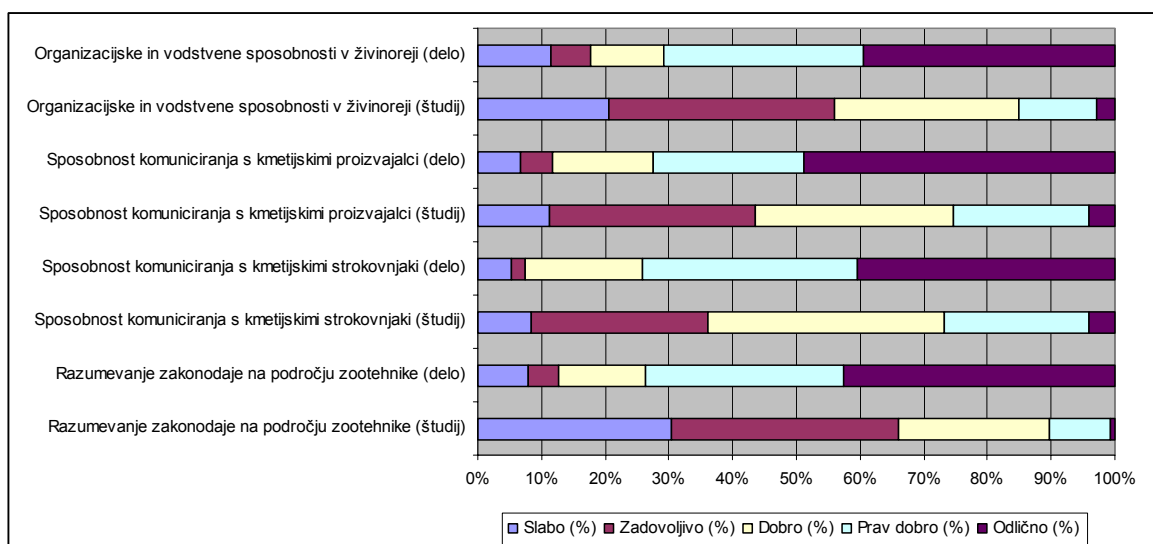
Slika 8: Odstotek ocen za sposobnosti za posamezne splošne kompetence, pridobljene tekom študija ter pri potrebi pri delu

Pri naslednjem, osemnajstem, vprašanju so anketiranci ocenjevali v kolikšni meri so osvojili specifične kompetence, koliko jih potrebujejo na delovnem mestu in če je njihovo delo povezano z živinorejo. Prav tako kot pri prejšnjem vprašanju, so ocenjevali z ocenami od ena do pet, pri čemer je ocena ena pomenila slabo, pet pa odlično. Ocenjevali so osvojena znanja iz rej domačih živali, osvojena znanja iz prehrane domačih živali, osvojena znanja iz biostatistike, osvojena znanja iz genetike in selekcije, osvojena znanja iz ekonomike in politike, osvojena znanja iz varstva okolja in zaščite živali, osvojena znanja predelave animalnih proizvodov, osvojena znanja iz drugih kmetijskih ved, razumevanje zakonodaje na področju zootehnike, sposobnost komuniciranja s kmetijskimi strokovnjaki, sposobnost komuniciranja s kmetijskimi proizvajalci ter organizacijske in vodstvene sposobnosti v živinoreji. Pri navzkrižnih tabulacijah s smerjo študija sem pri

osvojenih znanjih iz biostatistike dobila statistično značilno povezavo ($\chi^2=25,055$; $p=0,002$). Diplomanti visokošolskega študija menijo, da so teh znanj osvojili premalo, diplomanti višješolskega študija pa so mnenja, da je bilo teh znanj zadovoljivo. Tudi pri osvojenih znanjih iz genetike in selekcije domačih živali se je pokazala statistično značilna razlika ($\chi^2=30,286$; $p<0,001$). Diplomanti univerzitetnega študija so mnenja, da je bilo osvojenih znanj primerno, diplomanti višješolskega študija pa, da jih je bilo zadovoljivo. Modus za osvojena znanja iz rej domačih živali, osvojena znanja iz prehrane domačih živali znaša pri osvojitvi med študijem prav dobro ali ocena štiri. Največ anketirancev se je za odgovor dobro ali oceno tri odločilo pri osvojenih znanjih iz biostatistike, osvojenih znanjih iz genetike in selekcije, osvojenih znanjih iz ekonomike in politike, osvojenih znanjih iz varstva okolja in zaščite živali, osvojenih znanjih iz predelave animalnih proizvodov, osvojenih znanjih iz drugih kmetijskih ved ter sposobnostih komuniciranja s kmetijskimi strokovnjaki. Kot zadovoljivo ali z oceno dve so ocenili razumevanje zakonodaje na področju zootehnike, sposobnost komuniciranja s kmetijskimi proizvajalci ter organizacijske in vodstvene sposobnosti v živinoreji. Pri delu najbolj potrebujejo osvojena znanja iz prehrane domačih živali, osvojena znanja iz ekonomike in politike, osvojena znanja iz varstva okolja in zaščite živali, razumevanje zakonodaje na področju zootehnike, sposobnost komuniciranja s kmetijskimi strokovnjaki, sposobnost komuniciranja s kmetijskimi proizvajalci ter organizacijske in vodstvene sposobnosti v živinoreji. Kot srednje pomembna so ocenili osvojena znanja iz biostatistike, osvojena znanja iz genetike in selekcije, osvojena znanja iz predelave animalnih proizvodov ter osvojena znanja iz drugih kmetijskih ved.

Slika 9: Odstotek ocen za osvojena znanja iz specifičnih kompetenc, pridobljenih med študijem ter pri potrebi pri delu

Slika 10: Odstotek ocen za specifične kompetence, pridobljene med študijem in pri potrebi pri delu

4.7 MNENJE DIPLOMANTOV O POTREBAH PO STROKOVNIH ZNANJIH, VSEBINAH ALI STROKOVNIH VEŠČINAH

- Od skupaj 299 oddanih anket je odgovorilo 128 diplomantov.
- Diplomanti so v 22 % (28 odgovorov od 128 podanih odgovorov) pogrešali znanje tujih jezikov ter s tem poznavanje strokovnih izrazov.
- Prav tako jim manjka znanja ekonomije (35 %). 26 % si jih je zaželelo večje poznavanje zakonodaje ter tudi spremljanje sprememb v njej.
- 30 % anketirancev, ki je na to vprašanje odgovorilo, je mnenja, da je premalo prakse in iz nje izhajajočega znanja teoretičnih osnov.
- Približno 10 % jih meni, da je premalo osvojenega znanja iz politike v kmetijstvu, zdravstvenega varstva domačih živali oziroma veterine, z njo povezane prve pomoči domačih živali, komunikacije, timskega dela in računalniškega znanja.
- Ostali odgovori, ki so se pojavljali pogosteje so: raziskovanje trgov, varovanje okolja, pravna znanja v Sloveniji in Evropski uniji, boljše poznavanje ekološkega načina kmetovanja, boljše poznavanje psihologije ljudi, več terenskih vaj tako na domačem kot na tujem ozemlju ter organizacija dela.

4.8 DRUGE PRIPOMBE IN PREDLOGI

Na zadnje vprašanje, s katerim sem želela pridobiti splošno mnenje o študijskih programih, sem dobila 175 odgovorov, kar predstavlja 58,5 %. Nekaj diplomantov meni, da bi lahko konkurirali na evropskem in svetovnem trgu. Obenem bi bilo potrebno narediti več na domačem trgu. S tem je mišljeno predvsem, da bi se začeli Slovenci zavedati, kakšno hrano, ki bi jo kupovali, pridelujejo slovenski proizvajalci. Tako bi spodbujali rast slovenskih kmetij.

Zelo pogosto se je pojavljalo mnenje, da bi morali imeti v času študija več praktičnega dela zlasti diplomanti univerzitetnega študija. To praktično delo naj bi se izvajalo v manjših skupinah. Delo bi bilo bolj kontrolirano, obenem pa bi se lahko asistenti bolj posvetili študentom. Praktično delo bi se lahko izvajalo tudi na kmetijah. Vsako leto naj bi imeli študenti mesec do dva obvezne prakse. Praksa za triletni program naj bi bila po vseh

predavanjih, še posebno pri predavanjih iz prehrane domačih živali. Potrebno bi bilo tudi več laboratorijskih in raziskovalnih vaj.

Predlog je bil tudi, da bi združili kmetijske in podeželske študije v eno močno fakulteto. Obenem je bilo kar nekaj (približno 10 %) predlogov, da bi fakulteta aktivno sodelovala pri iskanju zaposlitev. Nekateri diplomanti so mnenja, da bi bilo potrebno zmanjšati obseg predmetov, ki niso neposredno povezani z živinorejo. Prav tako naj bi se določene snovi pri različnih predmetih ponavljale, določene pa naj ne bi bile omenjene pri nobenem od predmetov.

Pojavilo se je tudi mnenje, da bi bilo potrebno program v zadnjih dveh letnikih specializirati v skladu s potrebami na trgu dela. Podan je bil tudi predlog, da bi se povečalo število izbirnih predmetov v vseh letnikih študija. Ti izbirni predmeti bi se lahko izvajali tudi na drugih oddelkih Biotehniške fakultete oziroma na drugih fakultetah zlasti od drugega letnika naprej. Diplomanti so si zaželeli tudi več izmenjave z evropskim prostorom ter več znanja s področja ekološkega kmetovanja.

Nekateri diplomanti so mnenja, da bi bilo potrebno ukiniti matematiko, biologijo in kemijo ter preoblikovanje teh vsebin v uporabne predmete, kjer bi bila ta dva predmeta uporabna v praksi. Manj naj bi bilo tudi predavanj oziroma snovi pri pridelovanju krme ter travništvu. Predlagali so tudi več strokovnih ekskurzij, saj naj bi znanje, pridobljeno na ta način bolj ostalo v spominu. Tako bi bilo tudi več dela z živalmi. Strokovne ekskurzije bi bilo potrebno po mnenju nekaterih organizirati tudi v tujini. Pojavljala so se tudi mnenja, da bi bilo potrebno osvojiti veščine dela z ljudmi ter organizacijo dela. Tako bi bilo po mnenju diplomantov potrebno vključiti vede na področju psihologije ljudi ter več znanj s področja sociologije podeželja. Te teme bi pomagale predvsem pri delu v svetovalnih službah ter v raznih društvih. Tudi več timskega dela v letniku ne bi bilo napačno.

Diplomanti so bili tudi mnenja, da bi bilo potrebno nameniti več časa izobraževanju o dopolnilnih dejavnostih na kmetijah. Zaželeli so si tudi več znanja s področja veterine, anatomije, prve pomoči živalim, možne športne dejavnosti in alternativne dejavnosti v povezavi z zootehniko. Diplomanti menijo, da bi bilo potrebnih več seminarskih nalog,

raziskovalnih vaj in poročil o zanimivih temah, ki naj bi jih študentje predelali sami. Teorija naj bi slonela na praktični uporabi. Pojavilo se je tudi mnenje, da bi bilo potrebno bolj poznati sisteme dela v farmskih rejah domačih živali.

Eden izmed diplomantov je podal predlog, da bi študij razdelili na dve smeri: tehnološko ter raziskovalno smer. Tehnološka smer bi se posvetila predvsem govedoreji, prašičereji, perutninarstvu, reji drobnice, prehrani domačih živali, ekonomiki rej, osnovam zdravstva, zgradbam in mehanizaciji v živinoreji, računalništvu... Pri raziskovalni smeri pa bi bil poudarek na citogenetiki, genetiki, biotehnologiji, varstvu okolja, mikrobiologiji... Prav tako je mnenja, da bi bilo potrebno vpis omejiti. Predlaga tudi, da bi bilo več povezave s podjetji, ki imajo posreden ali neposreden stik s kmetijstvom ter sodelovanje z njimi pri izdelavah diplomskih nalog. S tem bi lahko povečali zaposljivost diplomantov. Drugo mnenje o delitvi študija je ravno tako obsegalo dve smeri. Prva bi se bolj ukvarjala s splošnim kmetijstvom, agropolitiko, ekonomijo ter komuniciranjem, druga smer pa bi bila bolj specializirana in bi obsegala znanja podiplomskih študijev.

Pojavilo se je tudi mnenje, da bi bilo potrebno študij razvijati v smeri zoologije in ne kmetijstva. Specializacija v živinoreji po mnenju nekega diplomanta ni priporočljiva. Boljše bi bilo, da bi imeli več splošnega znanja.

Diplomanti si želijo tudi več mlajših profesorjev, ki sicer mogoče nimajo toliko teoretičnega znanja, so pa bolj inovativni in imajo bolj sodoben pogled na svet in celoten študij. Med vsemi predlogi se je pojavil tudi tak, ki predlaga izobraževanja o novostih na področju zootehnike, vsaj za tiste diplomante, ki jih določeno področje zanima.

Kar nekaj diplomantov je bilo mnenja, da bi konjerejo zaradi vse večjega zanimanja za konje v Sloveniji uvrstili med obvezne predmete. Med primernimi obveznimi in ne več izbirnimi predmeti sta se pojavila tudi kunčereja in čebelarstvo.

Obenem bi bilo potrebno zmanjšati število študentov, ki so potrebni za izvajanje določenega izbirnega predmeta, saj večinoma v resnici na razpolago ni veliko predmetov. Tudi predlog o predmetih, ki bi obravnavali male živali, se je pojavil. Obenem si je

diplomantka zaželela bolj poglobljeno znanje iz mikrobiologije, biologije ter varstva narave.

Mnogo diplomantov je mnenja, da bi bilo potrebno predavanja ažurirati. Ravno tako bi bilo potrebno prikazovati nove podatke. Neki diplomant je napisal, da študij ni imel močnih temeljev, kot so fiziologija, biokemija, molekularna biologija. Praktično pa je vseboval veliko podatkov, ki so bili dokaj nepotrebni. Pojavil se je predlog, da bi se študenti udeleževali seminarjev, ki jih organizirajo institucije s področja kmetijstva.

Podan je bil tudi predlog, da bi lahko izvajali predavanja v blokih. Izraženo je bilo tudi mnenje, da bi bilo potrebno iskati povezave med študijem kmetijstva – zootehnike s turizmom, gostinstvom in zdravo prehrano. Pri prehrani so diplomanti pogrešali prehrano kopitarjev, ki je po njihovem mnenju zelo slabo zastopana. Zanimiv predlog je podala neka diplomantka, ki je mnenja, da bi bilo potrebno vedeti nekaj tudi o varstvu pri delu.

Na univerzitetnem programu naj bi program spodbujal splošno razgledanost oziroma splošne kompetence in ohranil temeljne naravoslovne in družboslovne predmete. Nekdo izmed diplomirancev je mnenja, da bi bilo potrebno uvesti večjo možnost specializacije v posamezno panogo študija. Obenem pa si želi, da bi uvedli tudi gostovanja predavateljev s tujih univerz.

Po mnenju nekaterih bi bilo potrebno uvesti predavanja v zaključnem letniku po lastni izbiri (okoli 40 %). Te predmete bi vrednotili po sistemu točkovanja.

Tudi mnenje, da bi bili predmeti enosemestrski ter da bi se jih polovica zaključila v prvem semestru, se je pojavilo. Neprimerne naj bi bile tudi terenske vaje v času predizpitnega obdobja.

5 RAZPRAVA IN SKLEPI

Število prejetih anket je bilo 299. Glede na to, da je pričakovan odziv na poštne ankete okoli 10 %, je to zelo dober odziv. Zainteresiranost diplomantov kaže, da želijo prispevati k izboljšanju študija in njihov pozitiven odnos do študija in fakultete. Od 497 diplomantov univerzitetnega študija jih je odgovorilo 186, kar predstavlja 37,4 %. Odstotek odgovorov visokošolskih študentov je 69,9 % (65 od 93 diplomantov) ter višješolskih diplomantov 15,5% (41 od 264 diplomantov). Možen vzrok za tako razliko med oddanimi anketami je, da so višješolski diplomanti pred kratkim diplomirali (po letu 2002) in so njihovi naslovi še ažurni. Po spolu je število vrnjenih anket približno enako, prav tako jih je bilo približno enako oddanih.

Veliko diplomantov ni imelo predhodnih izkušenj v kmetijstvu. Pri moških je odstotek tistih, ki izkušenj niso imeli znašal 25,9 %, pri ženskah pa 37,3 %. Pri vprašanju o prevladujočem motivu za vpis na študijski program kmetijstva – zootehnike, se je največ diplomirancev odločilo za ta študij zaradi ljubezni do dela z živalmi.

Status zaposlitve je statistično značilno povezan s smerjo študija. Največ diplomantov univerzitetnega programa je zaposlenih za nedoločen čas. Prav tako je status ustanove, kjer so diplomanti zaposleni, pogojen s smerjo študija. Največ diplomantov univerzitetnega programa dela na področju izobraževanja ter raziskovalnega dela. Pri vprašanju, zakaj delo anketiranca ni povezano z njegovo strokovno izobrazbo, je največ anketirancev navedlo vzrok, da so delo iskali, vendar pri tem niso bili uspešni. Obenem obstaja statistično značilna povezava med povezanostjo dela z izobrazbo in statusom zaposlitve. Večina diplomantov (31,7 %), ki je zaposlena za nedoločen čas, ima zaposlitev, ki je v pretežnem delu povezana z izobrazbo.

Velika večina diplomantov starejših letnikov problemov pri iskanju zaposlitve ni imela. Mlajši pa se soočajo s težavo, da je v njihovi regiji (skoraj sto) in v Sloveniji premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu. Malo anketirancev se je odločilo za odgovor fiktivni javni razpisi za že oddana mesta. Nekaj anketirancev se je odločilo za odgovor pridobljen akademski naziv. Pri odgovoru premalo povpraševanja po izobrazbenem profilu

v Sloveniji sem pri navskrižnih tabulacijah z letom zaključka študija dobila statistično značilno povezavo. To pomeni, da je na splošno premalo delovnih mest za diplomante s strokovnim nazivom diplomiran inženir kmetijstva – zootehnike, ali pa da je trg dela s tem izobrazbenim profilom že zasičen. Ko sem naredila navskrižno tabulacijo pri odgovoru, da so imeli anketiranci probleme z zaposlitvijo zaradi spola, sem dobila statistično značilno povezavo s spolom anketiranca. Od 23 odgovorov, kolikor sem jih dobila, je kar 22 takih, ki so jih dale anketiranke, kar kaže na diskriminatorno politiko zaposlovanja glede na spol na tem področju.

Večina diplomantov je dobila delo preko povabila strokovnih ali vodilnih delavcev. V naslednji anketi, ki jo bo izvajala Biotehniška fakulteta, bi bilo potrebno ugotoviti, kaj je vzrok takemu rezultatu. Skoraj 20 % anketirancev je dobilo službo preko sorodnikov, znancev ali prijateljev. Tudi ta odstotek je visok. Pomeni pa, da je danes službo težko dobiti brez kakršnih koli poznanstev; sploh pa na področju, kjer je zasičenost trga s takim izobrazbenim profilom velika. Obenem je zelo nizek odstotek diplomantov, ki so službo dobili kot predhodni štipendisti. Verjetno bi se dalo ta odstotek povečati preko sodelovanja fakultete z različnimi podjetji, ki so dejavna na ožjem in širšem področju živinoreje.

Pri poimenovanju študija se večina diplomantov strinja, da je najboljši naziv za poimenovanje študija kmetijstvo – zootehnika. Za poimenovanje študija znanost o živalih večina diplomantov meni, da bi pritegnilo največ bodočih študentov. Te rezultate bi morda komisija za prenovo študijskih programov na Oddelku za zootehniko lahko upoštevala.

Pri vprašanjih o poteku študija sem dobila rezultate, da študenti pogrešajo delovno prakso. Predvsem so bili takega mnenja diplomanti univerzitetnega programa zootehnike. Med samim študijem naj bi bilo več delovne prakse in terenskih vaj. Diplomante je tudi motilo, da je premalo elektronsko podprtega poučevanja, premalo problemskega učenja ter sprotnega preverjanja znanja. Pri vprašanju o dolžini absolventskega staža je bilo največ odgovorov, da se anketirancem absolventski staž ni zdel predlog. Tisti, ki se jim je zdel absolventski staž predolg, so navedli kot razlog preobsežno diplomno. Naslednji razlog po pogostnosti pojavljanja je bil ostanek študijskih obveznosti iz prejšnjih let. Sledil je odgovor, da so anketiranci namerno podaljševali absolventski staž. Pri prenovljenih

študijskih programih, ki naj bi se po bolonjskih načelih tudi skrajševali, je torej potrebno ta mnenja upoštevati tudi tako, da se obseg diplome ustrezno zmanjša in zagotovi, da bodo študentje bolj redno opravljali letne študijske obveznosti.

Pri ocenjevanju pridobljenih splošnih kompetenc pri navskrižnih tabulacijah s smerjo študija nisem dobila statistično značilne razlike. Pričakovala sem, da bodo študentje visokošolskega in višješolskega študija pogrešali obvladovanje določenih splošnih kompetenc. Univerzitetni študij naj bi podal več splošnega in teoretičnega znanja o sami stroki, o samem pridobivanju podatkov ter njihovi uporabni vrednosti v vsakdanjem življenju. Diplomanti so mnenja, da je na fakulteti dovolj poudarka na pisnem izražanju na strokovni ravni. Kot dobro osvojeno so ocenili sposobnost kritičnega presojanja, sposobnost za stalno učenje in izpopolnjevanje, sposobnost samostojnega odločanja, sposobnost samoocenjevanja in ocenjevanja drugih, sposobnost strokovnega svetovanja drugim, sposobnost sodelovanja v timskem delu, sposobnost komuniciranja, sposobnost za pridobivanje podatkov, sposobnost za uporabo pridobljenega znanja v praksi, splošno razgledanost, obvladovanje informacijskih tehnologij ter obvladovanje raziskovalnih metod med študijem. Že pri sami sestavi ankete smo bolj iskali ekstremne vrednosti. To pomeni, da nas je bolj zanimalo, katere kompetence bodo ocenjene z odlično ali vsaj prav dobro, oziroma v nasprotni smeri z nezadostno ali zadostno. Pri delu so tako diplomanti ocenili kar nekaj kompetenc z oceno pet, kar je pomenilo, da jih zelo potrebujejo pri svojem delu. Te splošne kompetence so bile: sposobnost pisnega izražanja na strokovni ravni, sposobnost kritičnega presojanja, sposobnost samostojnega odločanja, sposobnost strokovnega svetovanja drugim, sposobnost komuniciranja, sposobnost za pridobivanje podatkov, sposobnost uporabe pridobljenega znanja v praksi ter obvladovanje informacijskih tehnologij. To bi pomenilo, da bi bilo potrebno med prenovljenim študijem dati na te sposobnosti večji poudarek. Prav tako potrebne so se izkazale sposobnosti kritičnega presojanja, samoocenjevanja ter ocenjevanja drugih, sposobnost sodelovanja v timskem delu ter splošna razgledanost. To bi pomenilo, da so diplomanti pridobili te sposobnosti in jih tudi pogosto potrebujejo.

Pri osemnajstem vprašanju so diplomanti ocenjevali specifične kompetence, ki so jih pridobili med študijem in koliko jih potrebujejo med delom, če je njihovo delo neposredno

povezano z živinorejo. Pri tabulacijah s smerjo študija sem dobila samo pri ocenjevanju osvojenih znanj iz biostatistike statistično značilno povezavo. Glede na to, da je več predavanj na univerzitetnem programu, so diplomanti visokošolskega in višješolskega študija v veliki večini ocenili pridobljena znanja z ocenami nezadostno, zadostno ali dobro. Enako je bilo pri osvojenih znanjih iz genetike in selekcije domačih živali. Tudi pri tej tabulaciji s smerjo študija sem dobila statistično zelo pogojene odgovore. Diplomanti so z oceno zadostno ocenili razumevanje zakonodaje na področju zootehnike, sposobnost komuniciranja s kmetijskimi proizvajalci ter organizacijske in vodstvene sposobnosti v živinoreji. Verjetno je to posledica dejstva, da je zakonodaja v živinoreji izbiran predmet za študente univerzitetnega programa zootehnike, medtem ko študenti visokošolskega in višješolskega programa možnosti za izbor tega izbirnega predmeta sploh nimajo. S kmetijskimi proizvajalci je med študijem težko komunicirati, saj se večina boji, da bi njihova znanja prenesli v kakšno novo konkurenčno podjetje. Zato so tehnologije reje ter s tem sama proizvodnja težko dostopni za študente. Tudi vodstvene in organizacijske sposobnosti si po mojem mnenju lahko pridobiš šele po dolгих letih izkušenj pri delu. Vsekakor je težko voditi podjetje ali živinorejski obrat, če manjka praktičnega dela.

Pri zadnjih dveh vprašanjih sem diplomante prosila za mnenje, katera strokovna znanja, vsebine ali strokovne veščine bi pri svojem delu še potrebovali. Prosila sem jih, da podajo splošne pripombe na študijski program. Pri prvem od njih sem dobila mnogo koristnih odgovorov. Diplomanti so pogrešali znanje tujih jezikov, predvsem strokovnih izrazov s področja kmetijstva – zootehnike. Pogrešali so tudi večje poznavanje Evropske unije ter njene zakonodaje. Poleg zakonodaje v EU so diplomanti izrazili željo, da bi se bolj seznanili s slovensko zakonodajo na tem področju ter s postopki pri pridobivanju subvencij, izplačilu neposrednih plačil ter kmetijske politike. Tudi znanja o identifikaciji ter registraciji ter z njima povezano dokumentacijo bi bila zelo dobrodošla. Diplomanti bi si želeli izvedeti več o reji redkejših vrst živali, o ohranjanju avtohtonih vrst domačih živali in avtohtonih sort kulturnih rastlin. Diplomanti naj bi med študijem osvojili tudi nekaj več veterinarskega znanja.

Med splošnimi pripombami se je pojavilo mnenje, da Slovenija potrebuje bolj inovativne inženirje, ki bi lahko konkurirali v evropskem in svetovnem merilu. S tem se strinjam in

menim, da bi bilo potrebno znanje naših strokovnjakov predstaviti širšemu evropskemu prostoru. Tako bi dali tudi slovenskim potrošnikom zaupanje v naše pridelovalne sposobnosti. Ti bi raje kupovali sadje in zelenjavo pridelano v Sloveniji. Velikokrat se je pojavilo tudi mnenje, da bi bilo potrebno več praktičnega dela. Dober predlog je bil, da bi se to praktično delo izvajalo v manjših skupinah, kjer bi bilo delo bolj kontrolirano, obenem pa bi se asistent lahko bolj posvetil posameznemu študentu. S tem bi si študenti najverjetneje več zapomnili tudi za nadaljnje delo. Prav tako so diplomanti mnenja, da bi bilo potrebno uvesti več laboratorijskih in raziskovalnih vaj. Pojavilo se je mnenje, da bi bilo potrebno zmanjšati število predmetov, ki niso neposredno povezani z živinorejo. Prav tako bi morali predavatelji uskladiti predavanja, da se določene teme ne bi preveč ponavljale. V zadnjih dveh letnikih naj bi bilo več izbirnih predmetov ter obenem obvezni predmeti, ki bi bili bolj pogojeni s potrebami na trgu. To pomeni, da bi se predmetnik spreminjal glede na trenutne potrebe trga. Izbirni predmeti bi se lahko pojavljali že prej kot v tretjem letniku, da bi razbremenili študente v zadnjih dveh letnikih. Tudi širša izmenjava z evropskim prostorom bi bila dobrodošla. S tem bi se študenti lahko bolj seznanili z načinom dela v tujini. Diplomantom se je zdelo pomembno tudi, da bi se bolj poznali možnosti dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, vključitev športnih in alternativnih dejavnosti v življenje ter obenem dohodek kmeta.

Pojavila se je tudi ideja, da bi razdelili študij na dve različni področji. Ena bi bila bolj tehnološka, druga bolj raziskovalna. Na nek način je ta delitev že v praksi, saj je študij kmetijstva – zootehnike deljen na univerzitetno in visokošolsko smer. Tako je univerzitetni študij naravnano bolj raziskovalno, visokošolski pa bolj tehnološko. Obstaja predlog za še bolj radikalno delitev. Obenem se je pojavilo mnenje, da bi bilo potrebno omejiti število vpisanih študentov. Tako bi lahko na dokaj lahek in preprost način preprečili prevelik osip. Zanimivo bi bilo tudi, če bi v izdelavo diplomskih nalog lahko pritegnili podjetja, ki bi potem nudila zaposlitev bodočim diplomantom. S tem bi lahko fakulteta aktivno sodelovala pri iskanju zaposlitve, kar je tudi želja mnogih dosedanjih diplomantov. Zanimivo je bilo tudi mnenje, da bi določene predmete, ki so sedaj izbirni, dodali med obvezne predmete. S tem se pojavi dilema, kako bi lahko vse želje združili. Študij bi lahko po eni strani dal več splošnega znanja in s tem večjo intelektualno širino diplomantov. Po drugi strani pa bi bilo tudi dobro, da bi imeli študenti bolj specializirano znanje. Oba

predloga bi bila vredna temeljitega razmisleka. Zanimivo se mi je zdelo razmišljanje, da bi bilo potrebno predavanja redno ažurirati. Študentom se ne zdi zanimivo, če poslušajo predavanja, ki zajemajo podatke izpred petih let. Določene stvari so res temeljne in so uporabne ves čas, določeni podatki pa kmalu postanejo zastareli. Obenem je bil predlog, da bi bilo potrebno poiskati povezave s turizmom, gostinstvom ter zdravo prehrano. Tako povezovanje strok bi bilo lahko tržno zelo zanimivo.

Med vsemi predlogi se je pojavil tudi tak, ki predlaga izobraževanja o novostih na področju zootehnike vsaj za tiste diplomante, ki jih določeno področje zanima. S tem bi pomagali diplomantom, da bi se tudi po zaključku študija nadaljnje izobraževali in srečevali.

Naj na koncu dodam še nekaj svojih mnenj o študiju, saj sama še nisem diplomirala in zato tudi nisem izpolnjevala ankete. Pri študiju me je najbolj motilo, ko se pri posameznih predmetih nismo učili tistega, kar bi se morali. Pri določenih predmetih so predavatelji močno obšli osnovne smeri predmetnika. Tako so dajali poudarek na popolnoma drugih stvareh, kot je bilo pričakovano. Pohvalila bi vse profesorje, ki so nas naučili razmišljati. V vsakdanjem življenju in pri situacijah, s katerimi se srečujemo vsakodnevno ni časa, da bi za vsako malenkost gledali v knjige, obenem pa nihče nima takega spomina, da bi si lahko zapomnil vse podatke. Zato je pomembno, da se učimo z nekim sistemom, oziroma da se naučimo razumeti zakonitosti, ki vladajo v živinoreji. Tako lahko z malo logičnega razmišljanja razrešimo še tako zapleten problem. Pomembno bi bilo tudi upoštevati potrebe na trgu delovne sile ter na področju prehranjevanja ljudi. Tako bi lahko lažje pridelovali hrano, ki bi imela končnega porabnika. Obenem bi imelo veliko več diplomantov zaposlitev na svojem področju. Še vedno se velika večina vpiše na program kmetijstva – zootehnike zaradi ljubezni do živali, ali ker želijo izpopolniti svoja znanja na tem področju. Malo je takih, ki so se vpisali in tudi dokončali ta program zaradi nedosegljivosti ostalih študijskih programov. Tudi za profesorje ni prijetno, če predavajo določene teme študentom, ki jih ta tema ne zanima.

Pri pripravljanju ankete sem se srečala tudi s težavo, saj anket, ki bi obravnavale temo prenove študijskega programa, ni veliko. Preko diplomskih nalog in spleta sem naletela na ankete, ki so jih izvedli na Filozofski fakulteti, Fakulteti za družbene vede, Fakulteti za

gradbeništvo in geodezijo ter na Fakulteti za elektrotehniko. Tako smo pri sestavljanju ankete potrebovali veliko znanja in skupnega sodelovanja, da bi v anketi zajeli vse potrebno, obenem pa anketa ne bi vsebovala vprašanj, ki ne bi bila potrebna. Ker pa nobena anketa ni popolna, bi za pripravo naslednje ankete predlagala, da bi v primeru, da se zopet pojavi vprašanje o težavah, ki so diplomante spremljale, ali jih še spremljajo pri iskanju zaposlitve, drugače zastavila odgovore. Za obdelavo bi bilo lažje, če bi že v naprej podane odgovore rangirali ali ocenili z ocenami od 1 do 5. Enako bi predlagala pri motivih za vpis na študijski program. Pri dejavnikih, ki so vplivali na dejstvo, da so diplomanti dobili delo in pri odgovoru, da so ga dobili preko povabila strokovnih ali vodilnih delavcev, bi bilo verjetno izvedeti na podlagi česa je bilo to povabilo. Vprašanje, kako pomemben je bil pridobljeni naziv pri pridobivanju dela, ne bi bilo potrebno. Drugače pa menim, da je bila anketa, ki sem jo sestavila s pomočjo mentorja in somentorja kakovostna in je zajela podatke, do katerih sem želela priti glede na naslov svoje diplomske naloge.

Tako daje ta anketa dokaj relevantne podatke o mnenju diplomantov. Za boljšo referenčnost o prenovi študijskih programov bi bilo potrebno po mojem mnenju izvesti podobno anketo tudi pri profesorjih. Ta anketa bi zajemala podatke o načinih izvedbe predavanj ter vaj ter potrebnih osvojenih znanjih. Ko bi združili obe anketi in upoštevali prostorske zmožnosti, bi lahko pripravili najbolj primeren študijski program, ki bi ustrezal tako študentom kot profesorjem.

Ena izmed omejitev za izvedbo ankete je bila tudi nedosegljivost naslovov, tako starejših diplomantov kot mlajših ali neažurnost naslovov. V ta namen smo anketi in dopisu priložili tudi dopis referata, naj diplomanti, v primeru, da naslov ni več pravi, to posredujejo na referat. Seveda ta dopis ni dosegel tistih, ki pošte sploh niso prejeli. Zato bi bilo nujno, da oddelek ali članica (Biotehniška fakulteta) vzpostavi službo, ki bo redno skrbela za stik z diplomanti in redno ažuriranje naslovov. Z vstopom v Evropsko unijo je pričakovati, da se bo mobilnost delovne sile v Sloveniji še bolj povečala, zato zgornje še pridobiva na pomenu. Le z rednim stikom z diplomanti in nadaljevanjem občasnih tovrstnih anket lahko v bodoče prihajamo do povratnih informacij in do možnosti izboljšav študijskih programov.

Nedosegljivost diplomantov zaradi neažurnih naslovov sproži tudi vprašanje o reprezentativnosti vzorca. Ankete so bile sicer poslane vsem diplomantom, ne vemo pa, kdo izmed prejemnikov ankete je nanjo tudi odgovoril. V anketi smo se namreč namenoma izognili vprašanju po imenu in priimku diplomanta. S tem smo tudi izgubili podatek, kdo je anketo izpolnil. Če bi želeli imeti popolnoma reprezentativen vzorec, bi morali določiti merila, po katerih bi načrtno izbirali anketirance.

Sklepi za prenovo študija so torej naslednji:

- Povečati število ur pri praksi v univerzitetnem programu študija
- Poglobiti znanja iz ekonomije in zakonodaje
- Zastaviti predmete tako, da bo imel manj predavanj
- V predavanja vključiti več elektronsko podprtega in problemskega učenja
- Omogočiti več sprotnega ocenjevanja
- Fakulteto aktivno vključiti v iskanje zaposlitve diplomantov preko praktičnih vaj v različnih podjetjih, ki se ukvarjajo z živinorejo
- Dodati obvezen predmet tujega jezika
- Pripomoči k večji izmenjavi študentov s tujino
- Pregledati želje za izbirne predmete in seznam ažurirati
- Predlagati predavateljem, da uskladijo predavanja
- Pomagati študentom, da izpopolnijo splošne ter specifične kompetence, ki jih bodo najverjetneje potrebovali na delovnem mestu
- Zamenjati ime študija na drugi stopnji, kar bi morda pritegnilo več študentov

6 POVZETEK

Izdelali smo anketo, ki je ena izmed redkih, ki se ukvarja z vprašanji diplomantom o študiju z namenom prenove študijskega programa. Njen namen je bil pridobiti mnenja diplomantov od začetkov študija do današnjih diplomantov.

Diplomantom je pomembno, kakšen je študijski program, čeprav so ga že zaključili. Iz števila vrnjenih anket je razvidno, da so pripravljeni sodelovati pri prenovi študija. Največ študentov se vpiše na študijski program kmetijstva – zootehnike zaradi ljubezni do živali, študentov, ki končajo program zootehnike in so se na ta program vpisali zaradi nedosegljivosti vpisa na druge študije, je zelo malo. Anketiranci menijo, da je premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu tako v njihovi regiji kot tudi v Sloveniji na splošno. Zato jih ima v današnjem času večina probleme pri iskanju zaposlitve. Podatek, ki pa je kljub temu razveseljiv pa je, da je kar ena tretjina tistih, ki so delo dobili, na ta položaj prišla preko povabila strokovnih ali vodilnih delavcev. Iz tega bi se dalo sklepati, da si vodilni v podjetju želijo imeti med svojimi zaposlenimi diplomante tega programa. Pri poimenovanju diplomanti ne bi veliko spremenili, so pa mnenja, da bi naziv znanost o živalih bolj pritegnil naslednje rodove študentov kot sedanji naziv študija, kmetijstvo – zootehnika. Ko sem delala analizo poteka študija, sem ugotovila, da bi si diplomanti želeli več sprotne preverjanja znanja ter več terenskih in laboratorijskih vaj. Obenem so pogrešali tudi problemsko učenje in delovno prakso. Želijo si tudi več različnih izbirnih predmetov ter novosti, ki se pojavljajo v svetu. Predavanja naj bi bila po njihovem mnenju bolj primerna današnjemu času z večjim poudarkom na vajah v manjših skupinah, elektronsko podprtem in problemskem učenju ter bolj sprotnim režimom poučevanja. Analiza ankete nam pove, da je študijski program soliden, da se študenti veliko naučijo in potem to znanje tudi uporabljajo pri delu. V veliki meri si diplomanti želijo več sodelovanja fakultete pri iskanju zaposlitve. Analiza ankete nudi veliko priporočil za izboljšanje tekočih in bodočih prenovljenih študijskih programov.

7 VIRI

- Analiza kakovosti 2004. 2004. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta (15. nov. 2004). www.bf.uni-lj.si/univerzal/zbir.doc (6. sept. 2005)
- Anketa o kakovosti izobraževanja na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani. 2005. www.fe.uni-lj.si/kakovost/vprasanikDIPL.pdf (1. jun. 2005)
- Anketa o uspešnosti in učinkovitosti izobraževanja na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani. 2005. www.fe.uni-lj.si/kakovost/vprasanikPODJ.pdf (1. jun. 2005)
- Anketa za diplomante družboslovne informatike. 2003.
www.fdvinfo.net/uploadi/editor/anketadipl.doc (6. sept. 2005)
- Bajt A. 1983. Osnovni pojmi statistike. Ljubljana, Univerza v Ljubljani: 111 str.
- Gfk Gral – Iteo. 2006a. Poštno anketiranje. www.gfk.si/3_1_post_ank.php (3. mar. 2006)
- Gfk Gral – Iteo. 2006b. Telefonsko anketiranje. www.gfk.si/3_1_tel_ank.php (3. mar. 2006)
- Gfk Gral – Iteo. 2006c. Osebno anketiranje. www.gfk.si/3_1_oseb_ank.php (3. mar. 2006)
- Jarboe G.R. 1996. The marketing research project manual. St. Paul, West Publishing Company: 209 str.
- Kotler P. 1997. Marketing Management (Analysis, Planning, Interpretation and Control). Ninth Edition. New Jersey, Prentice Hall International: 789 str.

Resor za mednarodno sodelovanje in Resor za študijsko problematiko ŠOU v Ljubljani.
2005. Bolonjska reforma visokega šolstva. BFKO, Glasilo študentov Biotehniške fakultete, Univerze v Ljubljani, 1,1: 8–10

Seljak J. 1995. Statistične metode. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Visoka Upravna šola: 229 str.

Vidic F. 2002. Tržne raziskave. Piran, Gea College – Visoka šola za podjetništvo: 210 str.

Vprašalnik za diplomante. 2005. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko.

Zakon o priznavanju in vrednotenju izobraževanja. Ur.l. RS št. 73–3237/2004

Zakon o visokem šolstvu. Ur.l. RS št. 134–5826/2003

Zaposlovanje diplomantov. 2005. www.ris.org/mr/2002-2003/zaposlovanje.html
(6. sept. 2005)

Zgaga P. 2005a. Harmonizacija arhitekture evropskega visokošolskega sistema. Prevedeno po angleškem izvirniku, ki je bil posredovan javnosti takoj po sprejemu. Bergen, Ministry of Education and Research.
http://www.bologna-bergen2005.no/Docs/Slovenia/980525_Sorbonne_Declaration-Slovenian.pdf (6. sept. 2005)

Zgaga P. 2005b. Evropski visokošolski prostor. Prevedeno po izvirnem dokumentu z bolonjske konference 18. – 19. junija 1999. Bergen, Ministry of Education and Research.
http://www.bologna-bergen2005.no/Docs/Slovenia/990719_Bologna_Declaration-Slovenian.pdf (6. sept. 2005)

- Zgaga P. 2005c. Evropskemu visokošolskemu prostoru naproti. Prevedeno iz angleščine na podlagi objave v *Compendium of Basic Documents in the Bologna Process*; Strasbourg, Council of Europe, 2002. Bergen, Ministry of Education and Research.
www.bologna-bergen2005.no/Docs/Slovenia/010519_Prague_Communique_Slovenian.pdf (6. sept. 2005)
- Zgaga P. 2005d. Uresničevanje Evropskega visokošolskega prostora. Prevedeno iz angleščine na podlagi objave v *Realising the European Education Area*. Conference of the European Ministers Responsible for Higher Education, 18. – 19. september 2003. Bergen, Ministry of Education and Research.
www.bologna-bergen2005.no/Docs/Slovenia/030919_Berlin_Communique-Slovenian.pdf (6. sept. 2005)
- Zgaga P. 2005e. Evropski visokošolski prostor – doseganje ciljev. Bergen, Ministry of Education and Research.
www.bologna-bergen2005.no/Docs/Slovenia/050520_Bergen_Communique_Slovenia.pdf (6. sept. 2005)

ZAHVALA

Zahvalila bi se mentorju in somentorju, ki sta potrpežljivo čakala na mojo diplomsko nalogo.

Zahvalila bi se tudi staršem, ki so v pravem trenutku stopnjevali pritisk, da sem nalogo dokončala.

Zahvala velja tudi mojemu fantu, ki me je prenašal z veliko mero razumevanja in mi pomagal oblikovati nalogo ter predstavitev.

Zahvalila bi se tudi prof. Darji Staniša za angleški prevod izvlečka ter prof. Nataši Vrčko za lektoriranje diplomske naloge.

Ne smem pa pozabiti profesorjev, ki so mi pomagali do znanja z razmišljanjem ter osebnim pristopom, da sem se na fakulteti včasih resnično počutila kot doma.

Priloga A: Anketni obrazec

Vprašalnik za diplomante zootehniške

1. Kaj ste študirali na Oddelku za zootehniko?
- ☐ zootehniko – univerzitetna smer
- ☐ zootehniko– visokošolski študij
- ☐ zootehniko– višješolski študij
- Prosimo, navedite leto zaključka študija: _____
2. Spol
- ☐ M
- ☐ Ž
3. Ali ste imeli izkušnje v kmetijski dejavnosti pred vpisom na študij zootehniko?
- ☐ DA
- ☐ NE
4. Kateri je bil prevladujoči motiv za vpis študija? *(možnih je več odgovorov)*
- ☐ izpolnitev znanj in za delo na domači kmetiji
- ☐ usposobitev za strokovno in raziskovalno delo neposredno povezano z živinorejo
- ☐ usposobitev za strokovno in raziskovalno delo povezano s širšim področjem kmetijstva
- ☐ ljubezen do dela z živalmi
- ☐ rezervna izbira zaradi nedosegljivosti vpisa na druge študije
- ☐ drugo: _____
5. Kakšen je vaš trenutni zaposlitveni status?
- ☐ zaposlen/a za določen čas
- ☐ zaposlen/a za nedoločen čas
- ☐ samozaposlen/a (samostojni poklic, obrt, podjetje)
- ☐ podiplomski/a študent/ka z zaposlitvijo
- ☐ podiplomski /a študent/ka brez zaposlitve
- ☐ honorarno delo
- ☐ brez zaposlitve *(preskočite na vprašanje 11)*
- ☐ drugo: _____
6. Navedite področje svojega dela *(možnih je več odgovorov)*
- ☐ kmetijstvo
- ☐ predelovalne dejavnosti, povezane s kmetijstvom
- ☐ druge predelovalne dejavnosti
- ☐ izobraževanje
- ☐ raziskovalno delo
- ☐ svetovanje
- ☐ javna uprava
- ☐ trgovina
- ☐ druge storitve
- ☐ drugo: _____
7. Navedite status ustanove, v kateri ste zaposleni.
- ☐ družinska kmetija
- ☐ lastno podjetje ali s.p.
- ☐ zaposlen v podjetju ali drugi organizaciji
- ☐ javne ustanove (področje uprave)
- ☐ javne ustanove (področje izobraževanja, raziskovalno in svetovalno delo)
- ☐ drugo: _____
8. Koliko je vaše delo povezano s pridobljeno izobrazbo?
- ☐ v pretežnem delu
- ☐ deloma
- ☐ ni neposredno povezano *(navedite zakaj)*
- ☐ delo sem iskal/a, vendar neuspešno
- ☐ nisem imel/a druge izbire
- ☐ večji dohodek izven stroke
- ☐ večja dosegljivost zaposlitev izven področja
- ☐ bolj me zanimajo druge teme
- ☐ drugo: _____

9. S kakšnimi težavami ste se soočili ali se soočate pri iskanju dela? (možnih je več odgovorov)
- ☐ pridobljeni akademski naziv
 - ☐ spol
 - ☐ fiktivni javni razpisi za že oddana mesta
 - ☐ premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v Sloveniji
 - ☐ premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v regiji
 - ☐ drugo:
-
10. Kateri dejavniki so najbolj vplivali na to, da ste dobili to zaposlitev oz. delo?
- ☐ neposredno na podlagi objavljenega javnega razpisa
 - ☐ študentsko delo
 - ☐ štipendija
 - ☐ povabilo strokovnih ali vodilnih delavcev
 - ☐ preko javne službe za zaposlovanje
 - ☐ ustanovitev lastnega podjetja, obrti
 - ☐ s pomočjo sorodnikov, prijateljev, znancev
 - ☐ samozaposlitev na domači kmetiji
 - ☐ drugo:
-
11. Kako pomemben je pridobljeni naziv pri pridobivanju dela?
- ☐ pomemben
 - ☐ malo pomemben
 - ☐ ni pomemben
-
12. Kakšno poimenovanje študija (in iz tega pridobljeni akademski naziv) bi se vam osebno zdelo najprimernejše?
- ☐ kmetijstvo – zootehnika
 - ☐ kmetijstvo
 - ☐ zootehnika
 - ☐ živinoreja
 - ☐ znanost o živalih
 - ☐ drugo:
-
13. Za katero poimenovanje študija menite, da bi pritegnilo največ bodočih študentov?
- ☐ kmetijstvo – zootehnika
 - ☐ kmetijstvo
 - ☐ zootehnika
 - ☐ živinoreja
 - ☐ znanost o živalih
 - ☐ drugo:
-
14. Kakšno je vaše mnenje o metodah poučevanja med vašim študijem in kakšna so vaša priporočila za prihodnje?

	Tekom študija			Priporočila		
	premalo	primerno	preveč	manj	enako	več
Predavanja	☐	☒	☐	☐	☒	☐
Problemsko učenje po skupinah	☐	☒	☐	☐	☒	☐
"Elektronsko" podprto poučevanje	☐	☒	☐	☐	☒	☐
Kabinetne vaje	☐	☒	☐	☐	☒	☐
Laboratorijske vaje	☐	☒	☐	☐	☒	☐
Terenske vaje	☐	☒	☐	☐	☒	☐
Delovna praksa	☐	☒	☐	☐	☒	☐

15. Kakšno je vaše mnenje o metodah ocenjevanja med vašim študijem in kakšna so vaša priporočila za prihodnje?

	Tekom študija			Priporočila		
	premalo	primerno	preveč	manj	enako	več
Pisni izpit (predavanja)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ustni izpit (predavanja)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kolokviji	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sprotno preverjanje	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Ali menite, da je bil absolventski staž predolg?

- ☐ ne
☐ da (navedite vzrok)
- ☐ preobsežna diploma
 - ☐ ostanek študijskih obveznosti iz prejšnjih let
 - ☐ namenoma sem podaljševal/a absolventski staž, da bi podaljšal/a študentska leta
 - ☐ vmes sem se zaposlil/a
 - ☐ družinske obveznosti (rojstvo otrok, ureditev stanovanjskih razmer)
 - ☐ drugo:

17. Ocenite, v kolikšni meri ste osvojili splošne kompetence med študijem oziroma jih potrebujete na delovnem mestu.

1–slabo, 2–zadovoljivo, 3–dobro, 4–prav dobro, 5–odlično

Splošne kompetence	Osvojitev med študijem					Potreba pri delu				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<i>Sposobnosti:</i>										
Pisnega izražanja na strokovni ravni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kritičnega presojanja	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Za stalno učenje in izpopolnjevanje	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samostojnega odločanja	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samooценjevanja in ocenjevanja drugih	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Strokovnega svetovanja drugim	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sodelovanja v timskem delu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Komuniciranja	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Za pridobivanje podatkov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uporabe pridobljenega znanja v praksi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Splošna razgledanost	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Obvladovanje informacijskih tehnologij	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Obvladovanje raziskovalnih metod	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

18. Ocenite, v kolikšni meri ste osvojili specifične kompetence med študijem oziroma jih potrebujete na delovnem mestu.

1–slabo, 2–zadovoljivo, 3–dobro, 4–prav dobro, 5–odlično

Specifične kompetence	Osvojitev med študijem					Potreba pri delu *				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<i>Osvojena znanja iz:</i>										
Rej domačih živali	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prehrane domačih živali	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Biostatistike	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Genetike in selekcije	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ekonomike in politike	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Varstva okolja in zaščite živali	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Predelave animalnih proizvodov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drugih kmetijskih ved	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Razumevanje zakonodaje na področju zootehniko	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sposobnost komuniciranja s kmetijskimi strokovnjaki	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sposobnost komuniciranja s kmetijskimi proizvajalci	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Organizacijske in vodstvene sposobnosti v živinoreji	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

* če pri vašem delu našete kompetence niso relevantne, odgovori niso potrebni

19. Če je vaše delo neposredno povezano z živinorejo, oz. kmetijstvom, katera strokovna znanja, vsebine ali strokovne veščine za uspešno delo bi še potrebovali?

20. Prosimo, podajte nam še druge splošne pripombe in predloge, ki bi nam pomagale pri prenovi naših študijev.

Priloga B:
Dopis

UNIVERZA V LJUBLJANI

Biotehniška fakulteta
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO
Groblje 3, 1230 Domžale
Tel: 061/71 78 00 Fax: 061/72 10 05

ZADEVA: Vprašalnik za diplomante študija zootehnik

Spoštovana diplomantka, spoštovani diplomant,

Pošiljamo Vam anonimni vprašalnik, s katerim želimo pridobiti povratne informacije od naših diplomantov. Analiza anketnih rezultatov bo opravljena v okviru diplomske naloge kandidatke Barbare Hočevar (mentorstvo: prof. dr. Simon Horvat in doc. dr. Luka Juvančič), uporabljeni pa bodo tudi pri delu komisije za prenovu študijev zootehnik. Na Vas se obračamo s prošnjo, da nam z izpolnitvijo vprašalnika pomagata pri izboljšavah naših študijskih programov. V Sloveniji in po Evropi namreč poteka reforma visokošolskega izobraževanja in tako tudi Oddelek za zootehniko Biotehniške fakultete prenavlja svoje predmetnike. Želeli bi se ustrezno odzvati na potrebe stroke in razmere na trgu dela, pri čemer bi nam Vaše mnenje in izkušnje lahko bile v veliko pomoč. Vaše sodelovanje lahko pomembno prispeva k temu, da bodo bodoče generacije študentov bolj pripravljene za zahteve časa in stroke.

Prosim Vas, da izpolnjen vprašalnik pošljete nazaj v priloženi kuverti. Še enkrat hvala za sodelovanje in lep pozdrav,

Domžale, julij 2005

Vaš prodekan
Oddelka za zootehniko,

doc. dr. Drago Kompan

Priloga C:

Frekvenca odgovorov o prevladujočem motivu za vpis na študij glede na študijsko usmeritev anketiranca

	Univerzitetni študij	Visokošolski študij	Višješolski študij	Vsi odgovori
Izpopolnitev znanj in za delo na domači kmetiji	19	6	15	40
Usposobitev za strokovno in raziskovalno delo neposredno povezano z živinorejo	70	23	9	102
Usposobitev za strokovno in raziskovalno delo povezano s širšim področjem kmetijstva	73	23	13	109
Ljubezen do dela z živalmi	88	34	16	139
Rezervna izbira zaradi nedosegljivosti vpisa na druge študije	16	8	2	26
Drugo	11	1	3	15

Priloga D:

Frekvenca odgovorov o prevladujočem motivu za vpis na študij glede na spol anketiranca

	M (131)	Ž (166)
Izpopolnitev znanj in za delo na domači kmetiji	21	20
Usposobitev za strokovno in raziskovalno delo neposredno povezano z živinorejo	45	56
Usposobitev za strokovno in raziskovalno delo povezano s širšim področjem kmetijstva	58	55
Ljubezen do dela z živalmi	43	98
Rezervna izbira zaradi nedosegljivosti vpisa na druge študije	11	15

Priloga E:

Frekvenca odgovorov o trenutnem zaposlitvenem statusu glede na študijsko usmeritev anketiranca

	Univerzitetni študij	Visokošolski študij	Višješolski študij	Vsi odgovori
Zaposlen/a za določen čas	31	13	3	47
Zaposlen/a za nedoločen čas	116	30	29	175
Samozaposlen/a	8	1	6	15
Podiplomski/a študent/ka z zaposlitvijo	17	2	0	19
Podiplomski/a študent/ka brez zaposlitve	4	0	0	4
Honorarno delo	1	3	1	5
Brez zaposlitve	6	7	3	16
Drugo	10	8	0	18
Skupaj	193	64	42	299

Priloga F:
Frekvenca odgovorov o področju dela glede na študijsko usmeritev anketiranca

	Univerzitetni študij	Visokošolski študij	Višješolski študij	Vsi odgovori
Kmetijstvo	70	18	21	109
Predelovalne dejavnosti, povezane s kmetijstvom	15	5	7	27
Druge predelovalne dejavnosti	4	1	0	5
Izobraževanje	37	3	2	42
Raziskovalno delo	40	7	0	47
Svetovanje	44	10	12	66
Javna uprava	42	11	6	59
Trgovina	16	4	6	26
Druge storitve	9	3	3	15
Drugo	23	19	1	43
Skupaj	300	81	58	439

Priloga G:
Frekvenca odgovorov o področju dela glede na spol anketiranca

	M (131)	Ž (166)
Kmetijstvo	63	47
Predelovalne dejavnosti, povezane s kmetijstvom	16	13
Druge predelovalne dejavnosti	3	2
Izobraževanje	18	25
Raziskovalno delo	23	24
Svetovanje	29	39
Javna uprava	22	36
Trgovina	14	13
Druge storitve	5	10

Priloga H:

Frekvenca odgovorov o statusu ustanove glede na študijsko usmeritev anketiranca

	Univerzitetni študij	Visokošolski študij	Višješolski študij	Vsi odgovori
Družinska kmetija	8	0	3	11
Lastno podjetje ali s.p.	7	1	4	12
Zaposlen v podjetju ali drugi organizaciji	48	22	17	87
Javne ustanove (področje uprave)	37	11	4	52
Javne ustanove (področje izobraževanja, raziskovalno in svetovalno delo)	69	14	10	93
Drugo	13	12	2	27
Skupaj	182	60	40	282

Priloga I:

Frekvenca odgovorov statusa ustanove glede na spol anketiranca

	M	Ž	skupaj
Drugo	8	19	27
Družinska kmetija	7	4	11
Lastno podjetje ali s.p.	7	6	13
Zaposlen v podjetju ali drugi organizaciji	45	44	89
Javne ustanove (področje uprave)	21	31	52
Javne ustanove (področje izobraževanja, raziskovalno delo in svetovalno delo)	39	56	95
Skupaj	127	160	287

Priloga J:

Frekvenca odgovorov o povezanosti dela s pridobljeno izobrazbo glede na študijsko usmeritev anketiranca

	UNI	VŠŠ	VŠ
V pretežnem delu	85	19	23
Deloma	57	14	12
Ni neposredno povezano	37	21	4

Priloga K:

Frekvenca odgovorov o povezanosti dela s pridobljeno izobrazbo ob odgovoru 'ni neposredno povezano'

Delo sem iskal/a, vendar neuspešno	11,70%	35
Nisem imel/a druge izbire	5,40%	16
Večji dohodek izven stroke	1,00%	3
Večja zaposljivost zaposlitev izven področja	5,40%	16
Bolj me zanimajo druge teme	1,00%	3

Priloga L:

Frekvenca odgovorov o težavah pri iskanju dela glede na študijsko usmeritev anketiranca

	Univerzitetni študij	Visokošolski študij	Višješolski študij	Vsi odgovori
Pridobljen akademski naziv	12	7	3	22
Spol	13	5	5	23
Fiktivni javni razpis za že oddana mesta	52	17	7	76
Premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v Sloveniji	87	35	13	135
Premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v regiji	55	26	15	96
Skupaj	219	90	43	352

Priloga M:
Frekvenca odgovorov o težavah pri iskanju dela glede na spol anketiranca

	M (131)	Ž (166)
pridobljen akademski naziv	6	16
spol	1	23
fiktivni javni razpis	33	45
premalo povpraševanja v Sloveniji	45	88
premalo povpraševanja v regiji	37	61

Priloga N:
Frekvenca odgovorov o dejavnikih, ki so najbolj vplivali na to, da je anketiranec dobil zaposlitev oz. delo glede na spol anketiranca

	M	Ž	skupaj
Drugo	8	14	22
Neposredno na podlagi objavljenega javnega razpisa	27	36	63
Študentsko delo	11	16	27
Štipendija	17	8	25
Povabilo strokovnih ali vodilnih delavcev	42	41	83
Preko javne službe za zaposlovanje	0	8	8
Ustanovitev lastnega podjetja, obrti	13	31	44
S pomočjo sorodnikov, prijateljev, znancev	7	4	11
Samozaposlitev na domači kmetiji	7	4	11
Skupaj	127	160	287

Priloga O:

Frekvenca odgovorov o poimenovanju študija (in iz tega pridobljeni akademski naziv), ki se je anketirancu zdelo najprimernejše in za katero poimenovanje študija meni, da bi pritegnilo največ bodočih študentov

	drugo	kmetijstvo - zootehnika	kmetijstvo	zootehnika	živinoreja	znanost o živalih	neodgovorjeni
Poimenovanje za pridobitev študentov	25	67	20	50	36	93	8
Osebnostno poimenovanje študija	19	95	21	57	84	20	3

Priloga P:

Frekvenca odgovorov o mnenju o metodah poučevanja med anketiranevim študijem in kakšna so njegova priporočila za prihodnje

	Premalo	Primerno	Preveč	Neodgovorjeno
Predavanja - študij	7	245	41	6
Problemsko učenje - študij	234	51	0	14
Elektronsko poučevanje - študij	204	64	2	29
Kabinetne vaje - študij	68	202	15	14
Laboratorijske vaje - študij	67	216	11	5
Terenske vaje - študij	147	142	5	5
Delovna praksa - študij	184	99	11	5
Predavanja pisno - študij	15	253	22	9
Predavanja ustno - študij	27	238	28	6
Kolokviji - študij	19	191	78	11
Sprotno preverjanje - študij	144	125	12	18

Priloga Q:

Frekvenca o mnenju o metodah poučevanja med anketirančevim študijem in kakšna so njegova priporočila za prihodnje glede na študijsko usmeritev anketiranca

		UNI	VŠŠ	VŠ	Skupaj	Skupaj vseh odgovorov
Premalo	Predavanja - študij	5	2	0	7	287
	Predavanja - priporočila	34	6	4	44	272
	Problemsko učenje - študij	148	55	30	233	279
	Problemsko učenje - priporočila	0	0	0	0	270
	Elektronsko poučevanje - študij	128	48	24	200	265
	Elektronsko poučevanje - priporočila	1	2	0	3	262
	Kabinetne vaje - študij	43	21	4	68	280
	Kabinetne vaje - priporočila	8	5	4	17	268
	Laboratorijske vaje - študij	43	16	8	67	288
	Laboratorijske vaje - priporočila	10	2	3	15	276
	Terenske vaje - študij	83	34	27	144	288
	Terenske vaje - priporočila	3	1	1	5	279
	Delovna praksa - študij	127	29	28	181	288
	Delovna praksa - priporočila	4	9	1	14	279
Primerno	Predavanja - študij	146	57	37	240	287
	Predavanja - priporočila	130	48	33	211	272
	Problemsko učenje - študij	30	9	7	46	279
	Problemsko učenje - priporočila	22	9	5	36	270
	Elektronsko poučevanje - študij	41	13	9	63	265
	Elektronsko poučevanje - priporočila	30	12	5	47	262
	Kabinetne vaje - študij	127	36	34	197	280
	Kabinetne vaje - priporočila	108	29	27	164	268
	Laboratorijske vaje - študij	132	47	32	211	288
	Laboratorijske vaje - priporočila	115	35	25	175	276
	Terenske vaje - študij	98	28	13	139	288
	Terenske vaje - priporočila	74	19	10	103	279
	Delovna praksa - študij	56	28	12	96	288
	Delovna praksa - priporočila	48	24	9	81	279
Preveč	Predavanja - študij	32	4	4	40	287
	Predavanja - priporočila	10	5	2	17	272
	Problemsko učenje - študij	0	0	0	0	279
	Problemsko učenje - priporočila	152	51	31	234	270
	Elektronsko poučevanje - študij	1	1	0	2	265
	Elektronsko poučevanje - priporočila	141	43	28	212	262

Priloga R:

Frekvenca odgovorov o mnenju o metodah ocenjevanja med anketirančevim študijem in kakšna so njegova priporočila za prihodnje glede na študijsko usmeritev anketiranca

		UNI	VŠŠ	VŠ	Skupaj	Skupaj vseh odgovorov
Premalo	Predavanja pisno - študij	9	3	2	14	284
	Predavanja pisno - priporočila	17	4	1	22	270
	Predavanja ustno - študij	15	8	4	27	286
	Predavanja ustno - priporočila	18	6	4	28	272
	Kolokvij - študij	8	5	6	19	282
	Kolokvij - priporočila	53	16	8	77	269
	Sprotno preverjanje - študij	79	40	24	143	275
	Sprotno preverjanje - priporočila	15	4	2	21	263
Primerno	Predavanja pisno - študij	157	53	38	248	284
	Predavanja pisno - priporočila	147	50	35	232	270
	Predavanja ustno - študij	150	48	33	231	286
	Predavanja ustno - priporočila	133	41	30	204	272
	Kolokvij - študij	120	39	27	186	282
	Kolokvij - priporočila	107	34	22	163	269
	Sprotno preverjanje - študij	92	14	14	120	275
	Sprotno preverjanje - priporočila	77	16	12	105	263
Preveč	Predavanja pisno - študij	17	4	1	22	284
	Predavanja pisno - priporočila	8	4	4	16	270
	Predavanja ustno - študij	19	5	4	28	286
	Predavanja ustno - priporočila	23	11	6	40	272
	Kolokvij - študij	54	16	7	77	282
	Kolokvij - priporočila	12	7	10	29	269
	Sprotno preverjanje - študij	6	4	2	12	275
	Sprotno preverjanje - priporočila	75	37	25	137	263

Priloga S:

Frekvenca odgovorov o dolžini absolventskega staža glede na študijsko usmeritev anketiranca

	UNI	VŠŠ	VŠ
Predolg	129	46	35
Ni predolg	55	18	5

Priloga T:

Frekvenca odgovorov o vzrokih za predolg absolventski staž glede na študijsko usmeritev anketirancev

	UNI (56)	VŠŠ (18)	VŠ (6)	Skupaj odgov. /80
Preobsežna diploma	23	6	1	30
Ostanek študijskih obveznosti iz prejšnjih let	20	3	0	23
Namerno sem podaljševal/a absolventski staž, da bi podaljšal/a študijska leta	15	2	3	20
Vmes sem se zaposlil/a	7	3	1	11
Družinske obveznosti (rojstvo otrok, ureditev stanovanjskih razmer)	1	5	0	6

Priloga U:

Frekvenca odgovorov in njihov odstotek o vzrokih za predolg absolventski staž

Preobsežna diploma	34/299	11,40%
Ostanek študijskih obveznosti iz prejšnjih let	26/299	8,70%
Namerno sem podaljševal/a absolventski staž, da bi podaljšal/a študijska leta	24/299	8,00%
Vmes sem se zaposlil/a	12/299	4,00%
Družinske obveznosti (rojstvo otrok, ureditev stanovanjskih razmer)	8/299	2,70%

Priloga V:

Frekvenca odgovorov o oceni, v kakšni meri so anketiranci osvojili splošne kompetence
med študijem glede na študijsko usmeritev anketirancev

		Slabo	Zadovoljivo	Dobro	Prav dobro	Odlično	Skupaj vseh odgovorov
Pisno izražanje - študij	UNI	4	26	65	77	11	183
	VŠŠ	6	9	19	26	3	63
	VŠ	0	8	14	17	1	40
Kritična presoja - študij	UNI	8	44	71	48	12	183
	VŠŠ	9	13	20	14	6	62
	VŠ	2	10	20	6	2	40
Učenje in izpopolnjevanje - študij	UNI	1	18	85	60	19	183
	VŠŠ	5	8	24	18	8	63
	VŠ	0	5	18	15	2	40
Samostojno odločanje - študij	UNI	11	53	74	34	11	183
	VŠŠ	5	18	21	15	5	64
	VŠ	2	10	17	7	4	40
Samoocenjevanje - študij	UNI	14	51	76	33	8	182
	VŠŠ	12	14	19	13	4	62
	VŠ	3	7	18	11	1	40
Strokovno sodelovanje - študij	UNI	19	53	58	48	6	184
	VŠŠ	11	14	25	8	4	62
	VŠ	1	7	15	12	4	39
Timsko delo- študij	UNI	15	55	60	41	11	182
	VŠŠ	9	9	20	17	8	63
	VŠ	2	8	22	7	1	40
Komuniciranje - študij	UNI	12	44	71	42	13	182
	VŠŠ	4	13	16	20	8	61
	VŠ	3	11	19	6	1	40
Pridobivanje podatkov - študij	UNI	0	23	70	65	24	182
	VŠŠ	2	13	20	19	8	62
	VŠ	1	10	13	12	4	40
Uporaba znanja - študij	UNI	16	47	69	44	6	182
	VŠŠ	5	8	28	19	3	63
	VŠ	1	4	16	15	3	39
Splošna razgledanost - študij	UNI	3	32	61	67	11	174
	VŠŠ	2	9	26	18	5	60
	VŠ	0	3	19	12	1	35
Informacijske tehnologije - študij	UNI	25	47	59	40	11	182
	VŠŠ	7	19	21	13	3	63
	VŠ	6	19	10	3	2	40
Raziskovalne metode - študij	UNI	10	54	75	39	6	184
	VŠŠ	10	16	22	13	2	63
	VŠ	5	15	11	9	0	40

Priloga W:

Frekvenca odgovorov o oceni, v kakšni meri anketiranci splošne kompetence potrebujejo na delovnem mestu glede na študijsko usmeritev anketirancev

		Slabo	Zadovoljivo	Dobro	Prav dobro	Odlično	Skupaj vseh odgovorov
Pisno izražanje - delo	UNI	3	10	35	60	69	177
	VSŠ	4	3	7	21	16	51
	VŠ	1	2	7	14	14	38
Kritična presoja - delo	UNI	1	4	22	63	87	177
	VSŠ	1	1	14	15	21	52
	VŠ	0	1	4	17	17	39
Učenje in izpopolnjevanje - delo	UNI	3	10	32	66	67	178
	VSŠ	0	2	13	23	14	52
	VŠ	1	0	8	18	12	39
Samostojno odločanje - delo	UNI	2	3	18	63	93	179
	VSŠ	0	2	5	20	24	51
	VŠ	0	1	3	15	20	39
Samooценjevanje -delo	UNI	2	11	46	69	51	179
	VSŠ	1	4	12	22	13	52
	VŠ	0	2	8	20	9	39
Strokovno sodelovanje - delo	UNI	4	16	31	48	76	175
	VSŠ	1	4	11	18	20	54
	VŠ	0	2	3	13	20	38
Timsko delo- delo	UNI	1	12	39	63	63	178
	VSŠ	1	1	10	23	17	52
	VŠ	0	1	7	18	12	38
Komuniciranje - delo	UNI	0	3	17	55	104	179
	VSŠ	0	2	4	17	29	52
	VŠ	0	1	7	9	21	38
Pridobivanje podatkov - delo	UNI	0	4	16	70	87	177
	VSŠ	0	4	5	23	19	51
	VŠ	0	0	9	16	13	38
Uporaba znanja - delo	UNI	8	13	43	50	61	175
	VSŠ	7	4	10	14	18	53
	VŠ	0	0	7	12	18	37
Splošna razgledanost - delo	UNI	0	4	25	89	51	169
	VSŠ	0	0	12	23	17	52
	VŠ	0	1	11	9	12	33
Informacijske tehnologije - delo	UNI	1	5	23	74	73	176
	VSŠ	0	2	14	14	24	54
	VŠ	0	2	6	9	21	38
Raziskovalne metode - delo	UNI	14	35	53	40	34	176
	VSŠ	8	12	12	14	7	53
	VŠ	6	4	9	14	5	38

Priloga X:

Frekvenca odgovorov o oceni, v kakšni meri so anketiranci osvojili specifične kompetence
med študijem glede na študijsko usmeritev anketirancev

		Slabo	Zadovoljivo	Dobro	Prav dobro	Odlično	Skupaj vseh odgovorov
Reja domačih živali - študij	UNI	0	7	61	82	24	174
	VSŠ	0	6	27	20	5	58
	VŠ	0	1	8	24	4	37
Prehrana - študij	UNI	0	6	36	89	45	176
	VSŠ	0	4	26	17	12	59
	VŠ	0	0	8	25	5	38
Biostatistika - študij	UNI	12	36	65	48	9	170
	VSŠ	13	15	17	7	1	53
	VŠ	8	12	11	4	0	35
Genetika in selekcija - študij	UNI	7	22	70	49	24	172
	VSŠ	11	14	18	9	4	56
	VŠ	3	13	10	10	2	38
Ekonomika in politika - študij	UNI	20	52	61	32	8	173
	VSŠ	5	16	22	11	4	58
	VŠ	8	12	12	5	1	38
Varstvo okolja in zaščita živali - študij	UNI	17	49	58	40	10	174
	VSŠ	2	8	24	19	7	60
	VŠ	4	10	19	3	1	37
Predelava - študij	UNI	14	49	64	33	10	170
	VSŠ	5	16	25	9	2	57
	VŠ	5	10	17	5	1	38
Druge kmetijske vede - študij	UNI	3	44	81	36	3	167
	VSŠ	5	11	29	11	1	57
	VŠ	0	7	19	10	0	36
Zakonodaja - študij	UNI	59	64	37	16		177
	VSŠ	16	17	18	5	1	57
	VŠ	9	16	8	4	0	37
Komunikacija s strokovnjaki - študij	UNI	17	51	71	31	7	177
	VSŠ	3	15	19	16	2	58
	VŠ	0	11	12	12	2	37
Komunikacija s proizvajalci - študij	UNI	23	60	54	34	6	177
	VSŠ	6	18	16	13	4	57
	VŠ	2	11	13	9	1	36
Organizacijske sposobnosti - študij	UNI	39	66	47	18	3	173
	VSŠ	11	21	13	9	3	57
	VŠ	6	10	16	3	2	37

Priloga Y:

Frekvenca odgovorov o oceni, v kakšni meri anketiranci specifične kompetence potrebujejo na delovnem mestu glede na študijsko usmeritev anketirancev

		Slabo	Zadovoljivo	Dobro	Prav dobro	Odlično	Skupaj vseh odgovorov
Reja domačih živali - delo	UNI	15	16	19	46	33	129
	VŠŠ	8	2	6	7	12	35
	VŠ	1	3	8	8	11	31
Prehrana - delo	UNI	16	20	18	31	47	132
	VŠŠ	6	2	7	8	12	35
	VŠ	2	2	7	7	14	32
Biostatistika - delo	UNI	22	21	34	28	14	119
	VŠŠ	10	6	7	2	4	29
	VŠ	6	7	10	6	0	29
Genetika in selekcija - delo	UNI	24	29	31	22	19	125
	VŠŠ	10	2	7	7	7	33
	VŠ	4	2	13	8	3	30
Ekonomika in politika - delo	UNI	12	19	18	38	45	132
	VŠŠ	6	4	9	9	7	35
	VŠ	1	2	6	8	16	33
Varstvo okolja in zaščita živali - delo	UNI	10	17	25	33	43	128
	VŠŠ	7	2	9	10	8	36
	VŠ	0	3	7	13	8	31
Predelava - delo	UNI	27	23	30	25	16	121
	VŠŠ	10	9	5	5	5	34
	VŠ	1	5	9	5	10	30
Druge kmetijske vede - delo	UNI	12	9	50	32	20	123
	VŠŠ	5	5	8	8	5	31
	VŠ	0	8	8	13	3	32
Zakonodaja - delo	UNI	11	7	18	39	67	142
	VŠŠ	6	1	7	10	12	36
	VŠ	0	2	4	14	11	31
Komunikacija s strokovnjaki - delo	UNI	7	4	24	46	59	140
	VŠŠ	4	1	6	15	10	36
	VŠ	0	0	9	9	14	32
Komunikacija s proizvajalci - delo	UNI	9	7	25	28	70	139
	VŠŠ	5	3	4	10	13	35
	VŠ	0	1	4	10	17	32
Organizacijske sposobnosti - delo	UNI	16	8	17	42	45	128
	VŠŠ	6	2	2	10	13	33
	VŠ	1	2	3	8	17	31

Priloga Z:

Frekvenca odgovorov o oceni, v kakšni meri so anketiranci osvojili splošne in specifične kompetence med študijem

	Slabo	Zadovoljivo	Dobro	Prav dobro	Odlično	Neodgovorjeno
Pisno izražanje - študij	10	43	101	123	15	7
Kritična presoja - študij	19	67	115	70	20	8
Učenje in izpopolnjevanje - študij	6	31	128	98	29	7
Samostojno odločanje - študij	19	81	116	56	21	6
Samooocenjevanje - študij	29	74	115	59	13	9
Strokovno svetovanje - študij	32	75	101	69	14	8
Timsko delo- študij	28	72	104	67	20	8
Komuniciranje - študij	20	69	109	68	23	10
Pridobivanje podatkov - študij	4	46	104	98	38	9
Uporaba znanja - študij	23	59	115	79	14	9
Splošna razgledanost - študij	6	44	107	101	17	24
Informacijske tehnologije - študij	38	85	92	58	17	9
Raziskovalne metode - študij	25	87	110	63	8	6
Reja domačih živali - študij	0	14	96	129	37	23
Prehrana - študij	0	10	73	132	65	19
Biostatistika - študij	33	64	94	62	10	36
Genetika in selekcija - študij	21	50	98	72	32	26
Ekonomika in politika - študij	34	81	96	51	14	23
Varstvo okolja in zaščita živali - študij	23	67	104	65	18	22
Predelava - študij	24	78	108	47	14	28
Druge kmetijske vede - študij	8	63	131	59	5	33
Zakonodaja - študij	84	99	65	26	2	23
Komuniciranje s strokovnjaki - študij	23	77	103	63	11	22
Komuniciranje s proizvajalci - študij	31	89	85	59	11	24
Organizacijske sposobnosti - študij	56	97	79	33	8	26

Priloga AA:

Frekvenca odgovorov o oceni, v kakšni meri anketiranci splošne in specifične kompetence potrebujejo na delovnem mestu

	Slabo	Zadovoljivo	Dobro	Prav dobro	Odlično	Neodgovorjeno
Pisno izražanje - delo	8	16	50	98	100	27
Kritična presoja - delo	2	6	42	98	126	25
Učenje in izpopolnjevanje - delo	4	12	55	108	95	25
Samostojno odločanje - delo	2	6	27	101	139	24
Samoocenjevanje - delo	3	18	67	114	74	23
Strokovno svetovanje - delo	5	22	46	82	118	25
Timsko delo- delo	2	14	58	105	94	26
Komuniciranje - delo	0	6	30	83	156	24
Pridobivanje podatkov - delo	0	8	33	109	122	27
Uporaba znanja - delo	15	17	62	77	99	29
Splošna razgledanost - delo	0	6	49	123	82	39
Informacijske tehnologije - delo	1	10	44	99	119	26
Raziskovalne metode - delo	28	52	76	69	48	26
Reja domačih živali - delo	24	21	34	61	60	99
Prehrana - delo	24	25	32	47	76	95
Biostatistika - delo	38	35	51	39	19	117
Genetika in selekcija - delo	38	34	51	40	30	106
Ekonomika in politika - delo	20	25	34	56	71	93
Varstvo okolja in zaščita živali - delo	17	22	43	57	62	98
Predelava - delo	38	39	45	35	33	109
Druge kmetijske vede - delo	18	22	66	55	31	107
Zakonodaja - delo	17	10	29	67	91	85
Komuniciranje s strokovnjaki - delo	11	5	39	72	86	86
Komuniciranje s proizvajalci - delo	14	11	33	50	103	88
Organizacijske sposobnosti - delo	23	12	23	62	78	101

Priloga AB:

Modus in standardna deviacija pri oceni splošnih in specifičnih kompetenc, osvojenih med študijem oziroma potrebovanih na delovnem mestu

	ŠTUDIJ		DELO	
	modus	std. dev	modus	std. dev
Pisno izražanje	4	0,905	5	1,027
Kritična presoja	3	1,005	5	0,843
Učenje in izpopolnjevanje	3	0,88	4	0,926
Samostojno odločanje	3	1,006	5	0,801
Samooценjevanje	3	1,008	4	0,924
Strokovno svetovanje	3	1,054	5	1,049
Timsko delo	3	1,066	4	0,911
Komuniciranje	3	1,036	5	0,771
Pridobivanje podatkov	3	0,953	5	0,786
Uporaba znanja	3	0,995	5	1,153
Splošna razgledanost	3	0,884	4	0,769
Informacijske tehnologije	3	1,095	5	0,862
Raziskovalne metode	3	0,963	3	1,232
Reja domačih živali	4	0,767	4	1,336
Prehrana	4	0,792	5	1,393
Biostatistika	3	1,051	3	1,278
Genetika in selekcija	3	1,096	3	3,245
Ekonomika in politika	3	1,055	5	1,324
Varstvo okolja in zaščita živali	3	1,035	5	1,259
Predelava	3	0,995	3	1,374
Druge kmetijske vede	3	0,809	3	1,155
Zakonodaja	2	0,983	5	2,325
Komuniciranje s proizvajalci	3	0,991	5	1,073
Komuniciranje s strokovnjaki	2	1,043	5	1,027
Organizacijske sposobnosti	2	1,037	5	1,33

Priloga AC:

Frekvenca odgovorov o povezanosti zaposlitve s pridobljeno izobrazbo glede na
zaposlitveni status anketirancev

	Drugo	Zaposlen/a za določen čas	Zaposlen/a za nedoločen čas	Samozaposlen/a	Podiplomski/a študent/ka z zaposlitvijo	Podiplomski/a študent/ka brez zaposlitve	Honorarno delo	Brez zaposlitve	Skupaj
Povezano v pretežnem delu	7	16	91	8	8	0	3	0	133
Deloma povezano	5	13	55	4	2	2	1	1	83
Ni neposredno povezano	2	19	34	3	1	1	1	0	61
Skupaj	17	48	180	15	11	4	5	8	287

Priloga AD:

Frekvenca odgovorov o povezanosti zaposlitve s pridobljeno izobrazbo glede na področje
dela

	Kmetijstvo	Predelovalne dejavnosti, povezane s kmetijstvom	Druge predelovalne dejavnosti	Izobraževanje	Raziskovalno delo	Svetovanje	Javna uprava	Trgovina	Druge storitve
Povezano v pretežnem delu	68	21	1	23	31	42	18	6	2
Deloma povezano	40	8	1	12	12	20	27	14	2
Ni neposredno povezano	3	0	3	8	4	6	14	7	11

Priloga AE:

Frekvenca odgovorov o trenutnem zaposlitvenem statusu glede na težave pri iskanju dela

	Zaposlen/a za določen čas	Zaposlen/a za nedoločen čas	Samozaposlen/a	Podiplomski/a študent/ka z zaposlitvijo	Podiplomski/a študent/ka brez zaposlitve	Honorarno delo	Brez zaposlitve
Pridobljen akademski naziv	3	14	1	2	1	1	0
Spol	5	16	2	0	0	0	0
Fiktivni javni razpis za že oddana mesta	22	44	3	2	1	1	2
Premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v Sloveniji	33	83	3	8	1	2	3
Premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v regiji	18	58	5	5	0	2	4

Priloga AF:

Frekvenca odgovorov o področju dela glede na težave pri iskanju dela

	Pridobljen akademski naziv	Spol	Fiktivni javni razpis za že oddana mesta	Premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v Sloveniji	Premalo povpraševanja po tem izobrazbenem profilu v regiji
Kmetijstvo	8	10	31	41	38
Predelovalne dejavnosti povezane s kmetijstvom	3	2	6	7	4
Druge predelovalne dejavnosti	1	2	2	1	3
Izobraževanje	1	4	15	19	18
Raziskovalno delo	8	5	16	22	13
Svetovanje	3	9	17	28	24
Javna uprava	1	1	20	35	21
Trgovina	5	2	11	17	10
Druge storitve	0	3	5	9	7

Priloga AG:

Frekvenca odgovorov o področju dela glede na dejavnike, ki so najbolj vplivali na pridobitev zaposlitve oz. dela

	Neposredno na podlagi objavljenega javnega razpisa	Študentsko delo	Štipendija	Povabilo strokovnih ali vodilnih delavcev	Preko javne službe za zaposlovanje	Ustanovitev lastnega podjetja, obrti	S pomočjo sorodnikov, prijateljev, znancev	Samozaposlitev na domači kmetiji
Kmetijstvo	23	11	12	35	3	1	12	12
Predelovalne dejavnosti povezane s kmetijstvom	3	1	7	8	2	0	3	3
Druge predelovalne dejavnosti	2	2	0	1	0	0	0	0
Izobraževanje	7	5	1	20	3	0	6	0
Raziskovalno delo	5	10	2	27	0	0	1	0
Svetovanje	16	2	7	28	0	1	9	0
Javna uprava	18	3	4	17	2	1	13	0
Trgovina	3	3	6	6	0	0	7	0
Druge storitve	3	1	0	2	1	2	3	0
Skupaj	63	27	25	84	8	4	44	12

Priloga AH:

Frekvenca odgovorov o dejavniki, ki so najbolj vplivali na pridobitev zaposlitve oz. dela glede na trenutni zaposlitveni status

	Zaposlen/a za določen čas	Zaposlen/a za nedoločen čas	Samozaposlen/a	Podiplomski/a študent/ka z zaposlitvijo	Podiplomski/a študent/ka brez zaposlitve	Honorarno delo	Brez zaposlitve
Neposredno na podlagi objavljenega javnega razpisa	13	49	0	1	0	0	0
Študentsko delo	4	15	0	4	2	1	0
Štipendija	1	18	1	0	0	0	0
Povabilo strokovnih ali vodilnih delavcev	16	54	1	6	1	1	0
Preko javne službe za zaposlovanje	1	2	0	0	0	3	0
Ustanovitev lastnega podjetja, obrti	0	1	2	0	0	0	0
S pomočjo sorodnikov, prijateljev, znancev	12	29	2	0	0	0	0
Samozaposlitev na domači kmetiji	0	4	6	0	0	0	1

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Barbara HOČEVAR

**MNENJA DIPLOMANTOV O ŠTUDIJSKIH
PROGRAMIH ZOOTEHNIKE**

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2006